

Avropa Parlamenti Rusiyanı terrorizmə sponsorluq edən dövlət kimi tanımağa hazırlaşır

Avropa Parlamentində Rusiya ilə bağlı qətnamə üzrə səsvermə keçiriləcək.

APA xəbər verir ki, bu barədə Avropa Parlamentinin saytında məlumat verilib.

Bildirilib ki, noyabrın 23-də Avropa Parlamentində Rusiyanın terrorizmə sponsorluq edən dövlət adlandırılmasına dair qətnamə üzrə səsvermə baş tutacaq.

Pakistandan idxal edilən düyü idxal gömrük rüsumundan azad edildi

Pakistandan idxal edilən həmin ölkə mənşəli düyü idxal gömrük rüsumundan azad edilib.

Nazirlər

Kabineti bununla bağlı Qərar verib.

Nazirlər Kabinetinin Qərarına əsasən, Pakistan İslam Respublikasından idxal edilən həmin ölkə mənşəli düyünün 31.12.2027-ci il tarixinədək idxal gömrük rüsumundan azad edilməsi nəzərdə tutulur.

Ermənilər Füzuli, Şuşa, Xocavənd, Tərtər və Xocalını atəşə tutdu

Bölmələrimiz tərəfindən adekvat cavab tədbirləri görülüb

Noyabrın 22-si saat 10:35-dən 14:30-dək Ermənistan silahlı qüvvələrinin bölmələri Basarkeçər rayonunun Əzizli yaşayış məntəqəsi istiqamətində yerləşən mövqelərindən Ordumuzun Kəlbəcər rayonunun Yuxarı Ayırım yaşayış məntəqəsi istiqamətində yerləşən mövqelərini müxtəlif çaplı atıcı silahlardan fasilələrlə atəşə tutub.

Bu barədə "Şərq"ə Azərbaycan Müdafiə Nazir-

liyindən məlumat verilib. Bundan başqa, noyabrın 22-si saat 09:17-dən 14:48-dək Rusiya sülhməramlılarının müvəqqəti yerləşdiyi Azərbaycan ərazisindəki qeyri-qanuni erməni silahlı dəstəsinin üzvləri tərəfindən Azərbaycan Ordusunun Füzuli, Şuşa, Xocavənd, Tərtər və Xocalı rayonları istiqamətlərində yerləşən mövqeləri də fasilələrlə atəşə tutulub. Bu istiqamətlərdə yerləşən bölmələrimiz tərəfindən adekvat cavab tədbirləri görülüb.

№ 213 (5734), 2022-ci il

Qiyməti 40 qəpik

ŞƏRQ

Günəş Şərqdən doğur!

www.sherg.az

23 noyabr 2022-ci il (çərşənbə)

İsrail Prezidenti Prezident İlham Əliyevə zəng edib

"İsraildə Azərbaycan səfirliyinin açılması qərarı dostluq əlaqələrini daha da gücləndirir"

Noyabrın 22-də İsrail Dövlətinin Prezidenti İsxak Hersoq Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevə zəng edib.

İsxak Hersoq İsraildə Azərbaycan səfirliyinin açılması barədə qərara görə Prezident İlham Əliyevə təşəkkürünü bildirib və qeyd edib ki, bu, İsrail üçün mühüm dost ölkə və strateji tərəfdaş olan Azərbaycanla çox gözəl münasibətlərdə irəliləyişə doğru böyük bir addımdır.

Prezident İlham Əliyev telefon zənginə görə İsrail Dövlətinin Prezidenti İsxak Hersoqa minnətdarlığını bildirib.

Dövlətimizin başçısı qeyd edib ki, İsraildə Azərbaycan səfirliyinin açılması barədə qərar iki ölkə arasında dostluq əlaqələrini daha da gücləndirir. Telefon söhbəti zamanı İsrail-Azərbaycan əlaqələrinin müxtəlif aspektləri müzakirə edilib, gələcək təmaslar barədə fikir mübadiləsi aparılıb.

Baş katibin müşaviri: Azərbaycan NATO-nun yaxın tərəfdaşdır

Azərbaycan NATO-nun yaxın tərəfdaşdır.

APA xəbər verir ki, bunu ADA Universitetində keçirilən "Davamlı Sabah üçün Qadınlar" mövzusunda yüksək səviyyəli konfransda NATO Baş katibinin ictimai diplomatiya üzrə müşaviri Baiba Braze videoformatda çıxışı zamanı deyib. "Azərbaycan NATO-nun

yaxın tərəfdaşdır. Bizim əlaqələrimizin tarixi 1992-ci ilə gedir. 1994-cü ildə Azərbaycan NATO-nun sülhməramılar proqramına qoşuldu, Kosovoya göndərilən sülhməramlıların tərkibində təmsil olundu. Azərbaycan və NATO arasında qarşılıqlı anlaşma var və hər iki tərəf beynəlxalq təhlükəsizliyə qarşılıqlı töhfə verir", - NATO Baş katibinin müşaviri bildirib.

O, Azərbaycanın Ukraynaya göndərdiyi humanitar yardımını qiymətləndirdiklərini vurğulayıb.

Paşinyanın fiaskosu...

KTMT hər dəfə İrəvanı məyus edir

Azərbaycan təmsil olunmadığı qurumda Ermənistandan qat-qat çox nüfuza malikdir

Prezident İlham Əliyev Yeni Azərbaycan Partiyasının yaradılmasının 30 illik yubiley tədbirində mühüm məqamlara toxunub.

Dövlət başçısı qeyd edib ki, Azərbaycanın beynəlxalq mövqeləri xeyli möhkəmlənib.

Ölkə rəhbəri qeyd edib ki, Azərbaycan dövləti İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı, Türk Dövlətləri Təşkilatı çərçivəsində, o cümlədən bir çox digər təşkilatlar çərçivəsində uğurlu fəaliyyət göstərir.

(səh.3)

Çindəki hadisələr bizim üçün təhlükəli deyil

Azərbaycandakı koronavirusla bağlı epidemioloji vəziyyət qənaətbəxş hesab oluna bilər

Koronavirus Çində iki il öncəki sürətlə yenidən qayıdır.

Xəstəliyin yüngül gedışı və vaksinasıya nəticəsində insanlarda immunitetin formalaşmasına əsaslanaraq ekser dövlətlər karantin qaydalarını yumşaltsa da, COVID-19-un ilk dəfə meydana çıxdığı Çin yenidən məhdudiyyətli günlərinə qayıdıb, həyəcan təbili çalır. Burada "Omikron" ştamının alt variantlarının sürətlə yayıldığı, fəsadlara yol açdığı bildirilir. Nəticədə xəstəlikdən ölüm halları az olsa da, yoluxma sayı çoxalır.

(səh.2)

İrəvanda Putinə qarşı etirazlar təşkil olunacaq

Ermənistanın məqsədi kiçik aksiyalarla Qərbi və Rusiyaya mesajlar verməkdir

Rusiya Prezidenti Vladimir Putinin səfəri ərəfəsində erməni qərbpərəstlər, daha doğrusu, Baş nazir Nikol Paşinyanın əlahtıları arasında iştirakçı yaranıb.

Hər yerdə və bacardıqca tez-tez Putini etiraz aksiyaları ilə qarşılamağa, rus mədəniyyətinə aid heykəlləri dağıtmağa dair fikirlər səsləndirilir.

(səh.3)

2023-cü il üçün icmal büdcənin gəlir və xərcləri artırılır

"Dəyişiklik edildiyi halda da 2023-cü ilin dövlət büdcənin gəlirləri 30,721 milyard manat, xərcləri 33,300 milyard manat, kəsri isə 2,579 milyard manat məbləğində qalacaq".

Bunu Milli Məclisin İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin dünən keçirilən iclasında maliyyə nazirinin müavini Aşraf Əliyev deyib.

Azərbaycan qeyd edib ki, icmal büdcənin gəlir və xərclərində isə müvafiq olaraq 20 mln. manat artım nəzərdə tutulur: "Beləliklə, icmal büdcədə gəlirlər 33,026 milyard manat, xərclər isə 37,969 milyard manat təşkil edəcək. Kəsir 4,944 milyard manat səviyyəsində qalacaq".

2 nəfər vəfat edib

58 yeni yoluxma faktı qeydə alınıb

Azərbaycan Respublikasında koronavirus (COVID-19) infeksiyasına 58 yeni yoluxma faktı qeydə alınıb, 32 nəfər müalicə olunaraq sağalıb.

Nazirlər Kabineti yanında Operativ Qərargahdan "Şərq"ə verilən məlumata görə, COVID-19 üçün götürülən analiz nümunələri müsbət çıxmış şəxslərdən 2 nəfəri vəfat edib.

Azərbaycanda indiyədək ümumilikdə 824 033 nəfərin koronavirus infeksiyasına yoluxması faktı müəyyən edilib. Onlardan 813 785 nəfər müalicə olunaraq sağalıb, 9 975 nəfər vəfat edib, aktiv xəstə sayı 273 nəfərdir.

Ölkədə son sutka ərzində 2 314, hazırkı dövrdə isə 7 361 245 test aparılıb.

Azərbaycanın Güneyinə "yetim" kimi baxmaq olmaz

Hemid Herişçi: "Bizim onlara cavabımız yanacaq bayatı olacaq. Onun bir nümunəsini də bu yaxınlarda Türkiyə lideri cənab R.T.Ərdoğan göstərdi"

(səh.4)

Azərbaycanlı şairlərin şeirləri Ermənistanda nəşr olunub

Aqşin Yenisey: "İndi hardan bilim ki, mənim misralarımı İrəvanda kefləri istədikləri kimi dəyişməyiblər?"

(səh.5)

bu xüsudsa İtaliyanın Azərbaycanın ən böyük ticarət tərəfdaşı olduğunu, Azərbaycanın isə İtaliyanın ən böyük enerji təchizatçılarından biri olduğunu məmnunluqla qeyd ediblər.

Millət vəkili Cavid Osmanov "Şərq"ə açıqlamasında bildirib ki, Azərbaycan-İtaliya əlaqələri yüksələn dinamika üzrə inkişaf edir. Deputat deyib ki, iki ölkə arasında bir çox sahələrdə əməkdaşlıq genişlənir: "Xüsusən, siyasi, humanitar-mədəni əlaqələr, enerji sahəsində əməkdaşlıq iki dövlətin münasibətlərini daha da möhkəmləndirir. Azərbaycan ümumilikdə Avropa Birliyinə üzv ölkələrin üçdə biri ilə strateji əmək-

Avropanın nüfuzlu dövləti yanımızdadır

Azərbaycan-İtaliya münasibətləri daha da möhkəmlənir

Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramovla İtaliyanın baş nazirinin müavini, xarici işlər və beynəlxalq əməkdaşlıq naziri Antonio Tayani arasında telefon danışığı baş tutub.

Nazir Ceyhun Bayramov iki ölkə arasında strateji tərəfdaşlığın gücləndirilməsində baş tutan ali və yüksək səviyyəli səfərlərin, xüsusilə İtaliya Prezidenti Sergio Mattarellanın 2018-ci ildə Azərbaycana, Prezident İlham Əliyevin 2020-ci ildə və cari ilin sentyabr ayında İtaliyaya, habelə sabiq xarici işlər və beynəlxalq əməkdaşlıq naziri Luici Di Mayonun 2022-ci ildə ölkəmizə səfərlərinin mühüm rol oynadığını qeyd edib. Ölkələrimiz arasında mövcud çoxölcülu strateji tərəfdaşlıq münasibətlərinin və siyasi dialoqun "Azərbaycan Respublikası ilə İtaliya Respublikası arasında Çoxölcülu Strateji Tərəfdaşlığın gücləndirilməsinə dair Birgə Bəyannamə" çərçivəsində daha da genişlənməsinin vacibliyi vurğulanıb. Nazir eyni zamanda, Vətən müharibəsindən sonra post-münaqişə dövründə aparılan bərpa və quruculuq iş-

ləri, Ermənistanla normalaşma və sülh prosesi barədə məlumat verərək, İtaliyanın Azərbaycanın ərazi bütövlüyü və suverenliyinə göstərdiyi dəstəyə görə dərin minnətdarlığını bildirib. Eyni zamanda, İtaliyanın işğaldan azad olunmuş ərazilərdə bərpa-quruculuq işlərində ilk iştirak edən ölkələrdən olduğu qeyd edilib. Enerji sahəsində əməkdaşlığın inkişafından məmnunluq qeyd edilməklə yanaşı, sonuncu dəfə Romada keçirilmiş Azərbaycan-İtaliya iqtisadi əməkdaşlıq üzrə hökumətlərarası komissiyaın növbəti iclasının Bakıda təşkilinə hazırlıq ifadə olunub.

Nazir Antonio Tayani də öz növbəsində Azərbaycanla İtaliya arasında strateji dialoq və əməkdaşlıqdan məmnun olduklarını vurğulayıb. İtaliyanın bölgə-mizdə sülh və sabitliyə daim dəstək verdiyi bildirilib. Nazir energetika ilə yanaşı, təhsil və mədəniyyət sahəsində də geniş əməkdaşlıq perspektivlərinin olduğunu diqqətə çatdırıb. Tərəflər, Azərbaycan və İtaliya arasında iqtisadi sahədə səmərəli əməkdaşlıq əlaqələrinin mövcudluğunu,

daşlıq haqqında saziş imzalayıb. Onlardan da biri məhz İtaliyadır. İtaliya dünyanın və Avropanın aparıcı, nüfuzlu ölkələrindən biridir. İtaliya-Azərbaycan əlaqələrinin inkişafı üçün mühüm addımlar atılmaqdadır. İlk növbədə enerji layihələrinin həyata keçirilməsi Azərbaycan-İtaliya münasibətlərini daha da möhkəmləndirir. Digər yandan İtaliya hər zaman Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü dəstəkləyən ölkələrdən biridir. İtaliya ilk Avropa ölkəsidir ki, işğaldan azad edilmiş ərazilərdə məhz onların şirkətləri quruculuq-bərpa işlərində iştirak edir. Bilirsiz ki, Azərbaycanda İtaliya ali təhsil müəssisəsinin yaradılması ilə bağlı da əməli fəaliyyətdə başlanılıb. İki ölkənin əlaqələrinin inkişafı eyni zamanda Azərbaycanın Avropa Birliyi ilə əməkdaşlığına da mühüm töhfə verir. Azərbaycan-İtaliya iqtisadi əməkdaşlıq üzrə hökumətlərarası komissiyaın fəaliyyəti, konkret hədəflərinin müəyyənləşməsi ikili münasibətləri daha da gücləndirir".

İsmayıl Qocayev

Çindəki hadisələr bizim üçün təhlükəli deyil

Azərbaycandakı koronavirusla bağlı epidemioloji vəziyyət qənaətbəxş hesab oluna bilər

Koronavirus Çində iki il öncəki sürətlə yenidən qayıdır. Xəstəliyin yüngül gedişi və vaksinasiya nəticəsində insanlarda immunitetin formalaşmasına əsaslanaraq əksər dövlətlər karantin qaydalarını yumşaltsa da, COVID-19-un ilk dəfə meydana çıxdığı Çin yenidən məhdudiyyətli günlərinə qayıdıb, həyəcan təbili çalır. Burada "Omikron" ştamının alt variantlarının sürətlə yayıldığı, fəsadlara yol açdığı bildirilir. Nəticədə xəstəlikdən ölüm halları az olsa da, yoluxma sayı çoxalır.

Pekində yeni növ koronavirus COVID-19 infeksiyasının növbəti dalğasının yayılması ilə əlaqədar parklar, ticarət mərkəzləri və muzeylər bağlanıb.

"Reuters"-ə istinadən aldığımız xəbəərə görə, paytaxtda 1 438 yeni yoluxma halının qeydə alındığı, bazar günü isə yoluxanların sayının 962 nəfər təşkil etdiyi bildirilib.

Epidemioloji vəziyyətin pisləşməsi ilə əlaqədar paytaxt sakinlərinə evdə qalmaq çağırışı edilib, şəhərdə əhali arasında kütləvi testlər davam etdirilir.

Ölkədə COVID-19 ilə əlaqəli iki yeni ölüm halının qeydə alındığı da açıqlanıb.

Uhanda isə sakinlərə yalnız iş və ev

arasında səyahət etməklə bağlı xəbərdarlıq edilib.

Qeyd edək ki, Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı isə pandemiyanın hələ sona

çatmadığını və vəziyyəti proqnozlaşdırmağın çətin olduğunu bəyan edir. Pandemiya ilə mübarizədə ən effektiv yolun isə hələ də vaksinasiya olduğu xüsusilə vurğulanır. Bəzi ölkələrdə koronavirus xəstələrinin sayı azalsa da, bəzilərində yeni ştamlarla virusa yoluxmada artım müşahidə edilir.

Mütəxəssislər isə qeyd edirlər ki, ünyada pandemiyanın son çatması üçün yeganə çıxış yolu hələ də vaksinasiya və kollektiv immunitetdir.

Həkim-infekcionista Nicat Əzimli "Şərq"ə açıqlamasında deyib ki, hazırda Azərbaycandakı koronavirusla bağlı epidemioloji vəziyyət qənaətbəxş hesab oluna bilər: "Tədqiqat olunan yoluxma saylarının dinamikasına və digər göstəricilərə baxdıqda hesab edi-

ram ki, hazırkı vəziyyətdə narahat olunacaq bir məqam yoxdur. Eləcə də həkim olaraq şəxsi müşahidələrimizlə bunu təsdiqləyə bilərik".

Yayılan infeksiyon xəstəliklərin insanlar arasında COVID 19 xofu yaratmasına gəldikdə isə infeksiyozist deyib ki, tənəffüs orqanlarının viruslu infeksiyon xəstəliklərinin hazırkı mövsümdə artım göstərməsi təbii bir hadisədir. Bakı kimi əhalinin nisbətən sıx olduğu şəhərlərdə bu mövsümdə gripə yoluxma halları da koronavirus kimi artır.

Buna görə qeyd etdiyiniz simptomları olan şəxsləri tez-tez ətrafda görə bilərsiniz. Belə halda önəmli olan bu şəxslərlə sosial məsafəyə diqqət etməkdir. Bundan əlavə xüsusilə xəstə şəxsin maskadan istifadə etməsi və mümkünürsə özünü ətrafdakı insanlardan tamamilə izole etməsi ən effektiv tədbir olar.

Koronavirus və gripə bağlı son zamanlarda gündəmdə olan xəbərlər haqda isə bildirmək lazımdır ki, müxtəlif ölkələrin infeksiyon xəstəlikləri üçün məhsul mübarizə üsulları ola bilər. Biz tez-tez Çinlə bağlı bu karantin rejimi xəbərlərini eşidirik. Lakin bu cür yanaşma Çin səhiyyə sisteminin mübarizə metodikası ilə əlaqədardır və koronavirusla bağlı hər hansı yeni təhlükədən xəbər vermir".

Şəymən Bayramova

Tehranda ibtidai məktəblər və bağçalar bağlandı

İranın Tehran əyalətində dekabrın 1-dək ibtidai məktəblər və bağçalar bağlanıb.

Bu barədə Tehran qubernatorunun mülki məsələlər üzrə müavini Abid Maleki bildirib. Onun sözlərinə görə, qərar Tehranın Havanın Çirkənməsi ilə Mübarizə Fövqəladə Komitəsi ilə birlikdə verilib:

"Pardis, Firuzkuh və Damavənd istisna olmaqla, Tehran vilayətinin bütün şəhərlərində uşaq bağçaları və məktəbəqədər təhsil müəssisələri bağlanıb, məktəblərdə dərslər onlayn formada keçiriləcək", - deyir o bildirib.

Qubernatorun müavini səhərdən etibarən açıq məkanlarda idmanın qadağan olunduğunu əlavə edib. Həmçinin vətəndaşlar müvafiq N95 maskalarının istifadə etməyə çağırılıb.

Şuşada bərpa edilən məscidlərin bəzisi muzey kimi fəaliyyət göstərə bilər

Şuşada bərpa edilən məscidlərin içində ola bilər ki, bəzisi muzey kimi fəaliyyət göstərsin.

Bunu APA-nın sualına cavab olaraq, Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi sədrinin birinci müavini Səyyad Salahlı deyib.

Sədr müavini qeyd edib ki, bu özdə Şuşaya ayrıca gözəllik qatacaq: "Əsasən, bu məscidlər aidiyyəti üzrə

fəaliyyət göstərəcək. Lakin dediyim kimi, elə məscidlər ola bilər ki, muzey kimi istifadə edilsin. Bu isə özlüyündə Şuşanın simasına əlavə bir gözəllik qatacaq".

Səyyad Salahlı dağıdılmış məscidlərin hər birinin bərpa edəcəyini deyib: "Biz çalışacağıq ki, Qarabağda və Şuşadakı bütün məscidləri bərpa edək. Məsələ burasındadır ki, ermənilər dünya ictimaiyyətinin qınağından qorxaraq Gövhər ağa məscidini, Ağdam məscidini və bu kimi bəzi məscidlərimizi dağıda bilmədilər, yer üzündən silib bilmədilər. Amma elə məscidlər də var ki, onları darmadağın ediblər. Təməlinə qədər söküblər, daşlarını aparıblar. Biz bu məscidləri də bərpa edəcəyik".

Azərbaycanın İsrail, Albaniya və Keniyada səfirliklərinin açılması üçün vəsait ayrılır

Azərbaycanın İsrail, Albaniya və Keniyada səfirliklərinin, Fələstində nümayəndəliyin açılması və digər xərclərlə bağlı 2023-cü il dövlət büdcəsindən 15,9 milyon manat vəsaitin ayrılması təklif edilir.

Bunu maliyyə nazirinin müavini Azər Bayramov Milli Məclisin İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin noyabrın 22-də keçirilən iclasında "Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il dövlət büdcəsi haqqında" qanun layihəsinin ikinci oxunuşda müzakirəsi zamanı deyib.

O qeyd edib ki, bu barədə 2023-cü il dövlət büdcəsinə dəyişiklik təklif olunur. Nazir müavini vurğulayıb ki, dəyişikliklər büdcə qaydalarına uyğundur.

Xatırladaq ki, noyabrın 18-də Azərbaycanın Albaniya və Keniyada səfirlik açılması ilə bağlı qanun layihəsi Milli Məclisdə qəbul edilib. Layihəyə əsasən, Albaniyada-ki səfirliyi paytaxt Tiranada, Keniyadakı

səfirlik isə Nayrobi şəhərində yerləşəcək. Həmçinin, iclasda "Azərbaycan Respublikasının BMT-nin Nayrobi şəhərindəki bölməsində Daimi Nümayəndəliyinin təsis edilməsi haqqında" qanun layihələri də müzakirəyə çıxarılıb. Eyni zamanda, Azərbaycan Respublikasının Fələstin Dövlətinə (Ramallah şəhərində) Təmsilçilik Ofisinin təsis edilməsi haqqında" qanun layihələri müzakirələrdən sonra səsverməyə qoyularaq qəbul edilib.

Dərman problemi var

Deputat: "Artıq "Aspirin" də tapılmır"

"Hökumət inflyasiya ilə mübarizə aparır. Inflyasiya ilə ən yaxşı mübarizə bolluq yaratmaqdır".

"APA-Economics" xəbər verir ki, bunu Milli Məclisin İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin dünən keçirilən iclasında deputat Rəfət Quliyev bildirib.

"Demirəm ki, maşın, gəmi istehsal edək. Ərzaq və kənd təsərrüfatı mallarının istehsa-

lı sürətlə artırılmalıdır. Biz gərək nəzərə alaq ki, bolluq yaratmaq üçün mikro, orta, kiçik bizneslə bağlı bütün problemləri həll etməliyik. Gərək kiçik və mikro biznesə xüsusi şərait yaradaq. Məsələn, 3 illik vergi təfəlliri etmək, kommunal xərcləri 50%, ümumiyyətlə, vergini azaltmaq olar. Yeter ki, bölgələrdə müəssisələr yaransın. Biz kənd təsərrüfatı inkişafının bugünkü səviyyəsi qane etmir. Bizə kənd təsərrüfat məhsullarının istehsalını sürətlə artırmaq lazımdır", - deyir deputat vurğulayıb.

Dərmanlarla əlaqədar məsələyə toxunan Rəfət Quliyev Türkiyə şirkətlərinin Azərbaycana dəvət edilməsini tövsiyə edib:

"Türkiyə səhiyyəsi problemini həll etmək üçün dünyada birinci onluqdadır. Oradakı şirkətləri bura dəvət edək, gəlib filial açsınlar. Dərmanlarla bağlı böyük problemlər var. Yeni problem "Aspirin Cardio" və "Aspirin"-lə bağlıdır. Artıq bir aydır bu dərmanlar satışda yoxdur".

Böyük Qayıdış daha da tezləşəcək

Qarabağ və Şərqi Zəngəzura 2026-ci ilədək 34 min 500 ailə köçürüləcək

"Azərbaycan Respublikasının İşğaldan Azad Edilmiş Ərazilərinə Böyük Qayıdışa Dair" Dövlət Proqramının təsdiq edilməsi Böyük Qayıdış daha da tezləşdirəcək". Bu barədə millət vəkili Vüqar Bayramov deyib. Deputat bildirib ki, proqramın əsas özəlliklərindən biri məhz fəaliyyətlər üzrə ünvanlılıq və sistemliliyin qorunmasıdır:

"Proqramda hər bir fəaliyyət üzrə müddət, məsul qurumlar və reallaşacaq əsas istiqamətlər nəzərə alınıb. İnfrastruktur, iqtisadiyyatın yenidən qurulması, sosial inkişaf və ətraf mühitin tərzliyi kimi hədəflərin reallaşması üçün proqram 2022-2025-ci illər üzrə fəaliyyətləri və 2026-cı ildə yekun nəticələri özümdə ehtiva edir. Azərbaycan Böyük Qayıdış öz daxili maliyyə mənbələri hesabına reallaşdırır. 2023-ci il üçün dövlət büdcə layihəsinə əsasən, gələn il Böyük Qayıdış layihəsi çərçivəsində işğaldan azad olunmuş ərazilərin yenidən qurulması və bərpası ilə bağlı xərclər 3 milyard manat nəzərdə tutulub. Büdcədən 2021-ci ildə bərpa prosesinə 2.2 milyard, 2022-ci ildə 2 milyard 670 milyon manat nəzərdə tutulmuşdu. Bu isə o deməkdir ki, 3 il ərzində Qarabağ və Şərqi Zəngəzurun bərpa və yenidənqurulmasına yalnız dövlət büdcəsindən 7 milyard 870 mil-

yon manat vəsait ayrılır. Bu məhz Qarabağın daha qısa müddətdə bərpasına olan xüsusi diqqətdir. Azərbaycan Prezidenti cənab İlham Əliyevin və birinci xanım Mehriban Əliyevanın işğaldan azad olunan ərazilərimizə müstəmədi səfərləri də quruculuq işlərinin intensiv həyata keçirilməsinə xüsusi zəmin yaradır. Bu, işğaldan azad olunan ərazilərimizin daha qısa zamanda bərpasının Azərbaycan üçün prioritetliyini bir daha təsdiq edir. Proqrama əsasən, Qarabağ və Şərqi Zəngəzura 2026-cı ilədək 34 min 500 ailə köçürüləcək. Bu, növbəti 4 ildə 160 minə yaxın vətəndaşımızın öz ata-baba yurdlarına qayıtması deməkdir. Qayıdışımız mübarək və daimi olsun!".

İsmayıl

Sarıbaba yüksəkliyində minalar aşkarlandı

Hadisə ilə bağlı sülhməramlılar və Türkiyə-Rusiya Birgə Monitoring Mərkəzi məlumatlandırılıb

Sarıbaba yüksəkliyinin aşkar edilmiş minalar barədə Rusiya sülhməramları komandanlığı və Türkiyə-Rusiya Birgə Monitoring Mərkəzi məlumatlandırılıb.

Bu barədə Azərbaycan Müdafiə Nazirliyi (MN) məlumat yayıb.

"Qeyd etdiyimiz kimi, Ermənistanda istehsal edilmiş Sarıbaba yüksəkliyinin şimal istiqamətində qanunsuz erməni silahlı dəstələri tərəfindən basdırılmış piyada əleyhinə mina sahəsi noyabrın 21-də aşkar edilib. Aşkar edilmiş minalar barədə Rusiya sülhməramlılarının komandanlığı və

Türkiyə-Rusiya Birgə Monitoring Mərkəzi məlumatlandırılıb, eləcə də mina sahəsinə baxış keçirilməsi üçün əraziyə dəvət olunublar", MN-dən bildirilib.

Paşinyanın fiaskosu...

KTMT hər dəfə İrəvanı məyus edir

Azərbaycan təmsil olunmadığı qurumda
Ermənistandan qat-qat çox nüfuzə malikdir

Prezident İlham Əliyev Yeni Azərbaycan Partiyasının yaradılmasının 30 illik yubiley tədbirində mühüm məqamlara toxunub. Dövlət başçısı qeyd edib ki, Azərbaycanın beynəlxalq mövqeləri xeyli möhkəmlənib. Ölkə rəhbəri qeyd edib ki, Azərbaycan dövləti İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı, Türk Dövlətləri Təşkilatı çərçivəsində, o cümlədən bir çox digər təşkilatlar çərçivəsində uğurlu fəaliyyət göstərir.

Hətta üzv olmadığımız təşkilatlarda da bizim dostlarımız az deyil və son illərin, ayların hadisələri onu bir daha göstərir: "Məsələn, Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatı. Biz bu təşkilatın üzvü deyilik, Ermənistan bu təşkilatın üzvüdür və bu təşkilat xətti ilə Azərbaycana qarşı əsassız iddia qaldırmaq fikrində idi, faktiki olaraq bu təşkilata üzv olan ölkələri Azərbaycanla üz-üzə qoymaq istəyirdi. Bu, böyük təxribatdır və böyük cinayətdir. Ancaq bu təşkilatın digər üzvləri bu təxribata getmədilər. Bəziləri isə öz çıxışlarında Ermənistanı elə günə qoydular ki, Ermənistanda bu günə qədər də bunu yaddan çıxara bilmirlər. Yəni bu, nəyi göstərir? Bu təşkilatda bizim dostlarımız Ermənistanından daha çoxdur. Nəyə görə? Siyasətimizə görə, bizim etibar tərəfdaş olmağımıza görə. Ermənistanə münasibət nə üçün mənfidir? Ona görə

ki, onlar hər yerdə yalan danışrlar və öz problemlərini həll etmək üçün necə deyirlər, daha qapı qalmayıb ki, oraya mürciət etməsənlər. Bütün bunlar göz qabağındadır, hər kəs bunu görür, hər kəs bunu bilir".

"Natsionalnaya oborona" jurnalının baş redaktoru İqor Korotçenko da deyib ki, Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatı (KTMT) ölkələri kimin təcavüzkar, kimin təcavüz qurbanı olduğunu çox gözəl başa düşür. Onun sözlərinə görə, Ermənistanın təcavüzü törədən və Azərbaycan ərazilərini 30 ilə yaxın öz nəzarətinə saxlayan ölkə olmasına dair heç kimin şübhəsi yox idi: "İkinci Qarabağ müharibəsindən sonra yeni realıq yarandı və bu realıqda Ermənistan təslim olmuş, müharibəni uduzmuş bir ölkədir. Bununla belə, İrəvandakı revansistlər hələ də yeni silahlı təxribatlar törətmək planları bəsləyir". Korotçenko xatırladı ki, Kollektiv Təhlükəsizlik Şurasının növbədənökar sessiyasında Paşinyan KTMT-ni Azərbaycana qarşı təhrik etməyə və hərbi dəstək almağa cəhd edib: "Lakin bu cəhd baş tutmadı. KTMT üzvlərindən heç biri onu dəstəkləmədi, İrəvanın əlində alet olmaqdan və Azərbaycana qarşı çıxmaqdan imtina etdi".

Siyasi elmlər doktoru, professor

İsmayıl Qocayev

Yeni il ərəfəsində otellərin qiyməti 5-10 dəfə artacaq

Natiq Cəfərli: "Əgər dövlət qiymətlərə müdaxilə etsə, gələcəkdə daha böyük problemlər yaranacaq"

Yeni ilin gəlməsinə bir aydan bir az çox vaxt qalıb. Hər il olduğu kimi, bu il də bayramda çoxları ölkə daxilində və ya xaricində istirahət günləri planlaşdırırlar.

Xaricə gedənlər olsa da, quru yolları bağlı olduğu üçün ən çox ölkə ərazisində istirahətə üstünlük verilir.

Vətəndaşlarımız, əsasən, Quba, Qusar, Qəbələ, Şəki, Zaqatala, Balakən rayonlarına üz tuturlar. Təbii ki, regionlarda fəaliyyət göstərən otellər Yeni il bayramı ərəfəsi qiymətlərdə artım edirlər.

Oxu.Az-ın əməkdaşı regionlarda fəaliyyət göstərən bir neçə otella əlaqə saxlayıb. Sorğuya cavab olaraq bildirilib ki, bayramda iki gün üç dəfə qidalanma, qala gecə daxil, iki nəfərlik otaq qiyməti - 1190-1900 manat təşkil edir.

Bunu indiki qiymətlə müqayisə etsək, Yeni il bayramında otellərin qiymətində 5-10 dəfəlik artım olacaq.

Tələbat artdıqca qiymətin qalxdığını deyən iqtisadçı-ekspert Natiq Cəfərli "Şərq"ə vurğulayıb ki, bunun qarşısını almaq üçünə inzibati üsullardan istifadə mümkün deyil: "Çünki bu sahədəki qiymətlər dövlət tərəfindən tənzimlənir. Amma belə qiymət artımının baş verməməsi üçün rəqəbətlı mühit yaradılmalıdır. Yəni daha çox otellərin və istirahət mərkəzlərinin yaranması üçün dövlət iş adamlarına dəstək verməlidir.

Xatırlayıram ki, təxminən 10 ildir, hər yeni il ərəfəsində biz bunu müzakirə edirik. Ancaq çıxış yolu tapa bilmirik.

Ona görə ki, buna dövlətin müdaxiləsi mümkün deyil. Düzünü desək, heç müdaxilə lazım da deyil. Əgər dövlət qiymətlərə müdaxilə etsə, gələcəkdə daha böyük problemlər yaranacaq. Özəl sektorda qiymətləri aşağı çəkən əsas amil rəqəbətin artmasıdır. Nə qədər ki, ölkədə beş ulduzlu, 4 ulduzlu və yüksək xidmət göstərən otellərin sayı azdır, qiymət yüksəlməyə davam edəcək.

Digər tərəfdən quru sərhədlərinin bağlı olması və təyyarə biletlərinin yüksək qiymətə satılması yeni ili ölkədə keçirəcək insanların sayını artırır. Nəticə etibarilə bu da otel qiymətlərinin yüksəlməsinə səbəb olan amillərdən birinə çevrilir".

Nihat Müzəffər

"İsrail İranın Azərbaycana qarşı təxribat planlarının ifşasında rol oynayacaq"

"Azərbaycanla İsrail arasında son bir həftədə telefon diplomatiyası ilə təmaslar güclənib. Bakı-Təl-Əviv əlaqələrində ikitərəfli əməkdaşlıqla yanaşı, regional proseslərlə bağlı məqamlar da var". Bu sözləri "Şərq"ə siyasi şərhçi Aqşin Kərimov deyib. Ekspert bildirib ki, İsrail Azərbaycandan neft tədarük edir. Təl-Əviv buna görə Xəzər dənizinin Azərbaycan seqmentinə xüsusi önəm verir:

"Zəngin ehtiyatlara malik olan, İran və Rusiya ilə həmsərhəd dəniz zonasının strateji əhəmiyyətini anlayan. İkincisi, İsrailin Azərbaycandan taxıl idxal etməkdə maraqlı olması Bakıya olan strateji marağı artırır. İsrail Azərbaycanın işğaldan azad edilməsi ərazilərində taxıl yetişdirilməsi üçün infrastrukturun yaradılmasına, bu istiqamətdə ən müasir texnologiyaların tətbiqinə xüsusi önəm verir. Ancaq ortada bir düyün var ki, onu

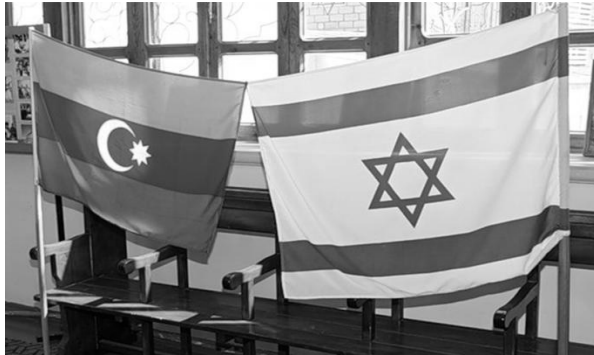
Konfigurasiya qurulur

İranın hegemonluq sevdasının üzərindən xətt çəkilir

açmaq lazımdır, söhbət taxıl əkilməsi üçün daha geniş ərazilərə olan tələbatdan gedir ki, burada da mina problemləri üzə çıxır. İsrail Qarabağda və Şərqi Zəngəzurdakı minatəmizləmə əməliyyatlarına, yenidənqurma işlərinə daha çox pul xərcləyə bilər ki, istədiyi planın doldurulması əlçatan olsun.

Azərbaycan-İsrail prioritetlərindəki indi qeyd edəcəyimiz üçüncü istiqamət yuxarıda dediyimiz iki amil fonunda izah etmək lazımdır. Məhz həmin iki faktor iki ölkə arasındakı hərbi-texniki, hərbi-siyasi, keşfiyyat sahəsindəki əməkdaşlıqda yeni səhifələr açmağa gətirib çıxarır. Çünki İsrailin Azərbaycanın iqtisadi pənoramına olan marağı təhlükəsizlik sahəsindəki mühitin firavanlığa əsaslanmasını şərtləndirir".

A.Kərimov qeyd edib ki, Xəzər dənizinin və işğaldan azad olunmuş ərazilərin bir hissəsinin İranla həmsərhəd olması İsrailin öz rəqibi olan İranla qarşı manevrlərinə əlverişli alternativ coğrafiya təqdim edir: "İranın regional təhlükəsizlik aurasını zəifləməsi cəhdləri və bunun üçün bütün qüvvələrini səfərbər etməsi fonunda Azərbaycanla İsrailin təhlükəsizlik sferasındakı əməkdaşlığının dərinləşməsi başadüşüldü. Hətta Türkiyənin də iştirakı ilə üçtərəfli formatda platforma qurulması diqqət mərkəzində imiş kimi

görünür. Azərbaycanla İsrail İranın regionda hegemonluq etmək sevdasının üzərindən xətt çəkdiyi bir konfigurasiya qurulur və Təhrandan son günlər Bakıya yönələn isti mesajların bir səbəbi də

onun İsrail amilindən çəkinməsi ilə əlaqədardır. İsrail İranla sərhəd olan ölkələrə xüsusi diqqətlə yanaşdığından deyə bilərik ki, o, Azərbaycana növbəti partiya ən müasir silahları ixrac edəcək və Xəzər dənizinin təhlükəsizliyinin qorunması üçün özünəməxsus ideallar formalaşdıracaq".

Müsahibimiz bəyan edib ki, İran keşfiyyatı yenə yəhudi iş adamlarını, diplomatları öldürmək və ya qaçırmaq ssenarilərini aktivləşdirib: "İran bunun miqyasını Cənubi Qafqaz regionuna gətirib. Gürcüstanda Gürcüstan-İsrail Ticarət Palatasının prezidenti İtzik Moşeyə qarşı sui-qəsd planlaşdırılması da təhlükənin motivlərini göstərir. Ona görə də Azərbaycanla İsrail arasında koordinasiya keşfiyyat mexanizmlərinin yaradılması və eks-keşfiyyat proqramlarının hazırlanması aktualıq kəsb edəcək. İsrail İranın Azərbaycana qarşı təxribat planlarının ifşasında rol oynayacağı və Təhranın istifadə etdiyi mənbə ölkələrdəki şəbəkəsi barədə Bakını məlumatlandıracaq".

İsmayıl

Rusiya Prezidenti Vladimir Putinin səfəri ərəfəsində erməni qərbpərəstlər, daha doğrusu, Baş nazir Nikol Paşinyanın əlahtıları arasında isteriya yaranıb. Hər yerdə və bəcardıqca tez-tez Putini etiraz aksiyaları ilə qarşılamağa, rus mədəniyyətinə aid heykəlləri dağıtmağa dair fikirlər səsləndirirlər.

İrəvanda Putinə qarşı etirazlar təşkil olunacaq

Ermənistanın məqsədi kiçik aksiyalarla
Qərbə və Rusiyaya mesajlar verməkdir

"KTMT düşməndir" başlığı ilə materiallar yayırlar. "Hraparak" nəşri məlumat yayıb ki, aksiyaya çağırış edənlər noyabrın 23-də Azadlıq meydanına toplaşacaqlarını qeyd edirlər. Paşinyan tərəfdarları Putini İrəvanda etirazlarla qarşılamağa hazırlanırlar. Qeyd edək ki, Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatının sammiti noyabrın 23-də İrəvanda keçiriləcək. Vladimir Putin də sammitdə iştirak etmək üçün Ermənistanə səfər edəcək.

Politoloq Tural İsmaylov "Şərq"ə deyib ki, Ermənistanda anti-Rusiya isterikasının hökm sürdüüyü Moskvanın özünə də bəllidir. Analitik qeyd edib ki, buna rəğmən, Putinin KTMT iclasına qatılmaq üçün İrəvana səfər etməsi görüntü və Qərbə mesaj vermək üçün Paşinyan hökumətinin işinə yaraya bilər: "Rusiya

əleyhinə lokal etiraz aksiyaların qızıqdıran elə İrəvan hakimiyyəti olub. Bununla Nikol Paşinyan bağlı olduğu Sorosçular üçün fon yaratmağa çalışıb. Eyni zamanda Rusiyaya da mesaj ötürür ki, erməni xalqı Rusiyanı Ermənistan ərazisində istəmir. Putinin səfəri öncəsi müəyyən təxribatların olacağı ehtimal olunur, hətta kiçik etiraz aksiyaları da mümkündür. Kreml bütün bunların fərqiəndir və İrəvanın niyyətini yaxşı bilir. Moskva Paşinyanın Rusiyaya badalaq qurmaq üçün fürsət gözlədiyini, məqam axtardığını anlayır. Ancaq birbaşa Putinin kartejine yaxın ərazidə, yaxud KTMT iclasının keçirildiyi yerdə hansısa aksiyaya icazə verilməyəcək. Ermənistanın məqsədi həmin ərəfədə bəlli yerlərdə kiçik etirazlarla Qərbə və Rusiyaya mesajlar verməkdir".

İsmayıl

Təxribatlarla Türkiyəni dayandıra bilməyəcəklər

Dəqiq zərbələrlə ancaq terrorçuların yuvaları hədəf alınır

Türkiyənin Suriya və İraqın şimalında həyata keçirdiyi "Pəncə Qılınc" antiterror əməliyyatı təkə hava hücumu ilə məhdudlaşmayacaq. Bu barədə Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan Qəter səfərindən geri dönrən jurnalistlərə müsahibəsində deyib. Ərdoğan bildirib ki, İraq və Suriyanın şimalındakı bu əməliyyat təsadüfən həyata keçirilən əməliyyat deyil:

"Əvvəl də dediyimiz kimi, əgər kimsə ölkəmiz, torpaqlarımıza təcavüz edirsə, bunun cavabını verəcəyik. "Pəncə Qılınc" əməliyyatında 70-ə yaxın düşüş təyyarəsi və PUA-lar iştirak edib". Qeyd edək ki, ötən gün Türkiyə Silahlı Qüvvələri İraq və Suriyanın şimalında "Pəncə Qılınc" adlı xüsusi antiterror əməliyyatına start verib. Türkiyə Milli Müdafiə Nazirliyinin yaydığı məlumata görə, əməliyyatın ister planlama, istərsə də icra prosesində günahsız insanlara və ətraf mühitə zərər verməmək üçün bütün lazımi tədbirlər görüldü. Terrorçular və onların dəstəklələri Türkiyəni hərbi əməliyyatlardan çəkndirmək üçün əllərindən gələni edir, terror fəaliyyətlərini artırır. Ötən gün Türkiyənin Qaziantep əyaləti Suriya ərazisindən növbəti dəfə raket atəşinə tutulub. Raket zərbələri zamanı 3 mülki şəxs həyatını itirib. Daxili işlər naziri Süleyman Soylu raketlərdən 4-nün rayon mərkəzindəki orta məktəb və iki evə düşdüyünü deyib.

İsmayıl Qocayev

Güneyin səsi

İran əhalisinin böyük bir hissəsi Azərbaycan türklərindən ibarətdir. Qeyri-rəsmi mənbələr Azərbaycan türklərinin sayının 35-40 milyon arası olduğunu bildirirlər. Azərbaycanlılar İranın ictimai-siyasi və mədəni həyatında vacib rol oynayıblar. XX əsrin əvvəllərində, məşhur İrqləbi dövründə İran azərbaycanlıları öz doğma dillərinin və mədəniyyətlərinin inkişafı üçün mübarizə aparacaq səviyyəyə qalxıblar.

Pəhləvi dövründə isə soydaşlarımız digər xalqlar kimi mədəni diskriminasiyaya məruz qalıblar. Məhəmməd Rza Pəhləvinin dövründə çıxarılan "Azərbaycan" qəzeti sayəsində ümumi dil, hissələr, ənənələr və əraziyə malik xalq kimi İran azərbaycanlıları, onların müstəqillik və milli hərəkət istəyi ifadə edilib. Azərbaycan tarixində, incəsənətində və mədəniyyətində dəyərli və əvəzolunmaz rolunu alan bir çox əhəmiyyətli, sıx məskunlaşmış və qədim şəhərlər var. Lakin son yüz ildə Cənubi Azərbaycanın mədəniyyət və incəsənət mərkəzi Təbriz olub. Bura təkcə Azərbaycanda deyil, bütün İranda müasirliyin, siyasi və sosial təkamülün, yeni incəsənət sahələrinin və metodların qapısı idi. İlk mətbəə, ilk qəzet, ilk teatr, ilk roman, ilk ensiklopediya, ilk kütləvi kitabxana, ilk kinoteatr, ilk müasir məktəb, ilk teatr tamaşası Təbrizdə yaranıb, daha sonra Tehrana yayılıb. Ənənəvi və tarixi incəsənəti Cənubi Azərbaycanın bütün şəhər və kəndlərində izləyə bilsək də, müasir və qərb sənətinə daha çox Ərdəbil, Urmiya, Xoy, Zəncan və Qəzvin şəhərlərində rast gəlmək olar. Şahliq rejimi zamanı (1925-1978) dövlət siyasətinin əsas tərkib hissəsini millətçilik təşkil edirdi. İran hakim dairələrinin göstərişi ilə mədəniyyətin elm

ədəbiyyat və incəsənət kimi sahələri də yeni nəslin fars şovinizmi ruhunda tərbiyəsi və hazırlanması işinə xidmət göstərirdi. Mədəniyyətin bu sahələrində qeyri-fars xalqlara, xüsusilə azərbaycanlılara öz ana dillərində əsərlər yazıb-yaratmağa imkan verilmirdi. XV əsrdə formalaşmış Təbriz miniatür məktəbi dünya rəssamlığında mövcud olan 5 aparıcı rəssamlıq məktəbindən biri olub. Bu məktəbin görkəmli nümayəndələrindən biri Sultan Məhəmməd idi. Onun miniatür-ləri dünya muzeylərində mühafizə olunur. Bu məktəb Kəmaləddin Behzad, Mir Müsəvvər Təbrizi, Mövlana Müzəffər Əli və digər istedadlı rəssamlar yetişdirmişdi. Təbrizdə toxunan xalçalar hələ orta əsrlərdən hər yerdə şöhrət tapıb. Londonun Viktoriya-Albert muzeyində saxlanan Şeyx Səfi xalçası Təbrizdə toxunmuşdur, o, öz dövrünün (1539) ən iri və əsrarəngiz xalçası adını qazanıb. Şah İsmayıl Xətai tərəfindən Təbrizdə əsası qoyulmuş şah kitabxanası özünəməxsus "incəsənət akademiyası" idi. Burada mahir ustalar, xəttatlar, rəngkarlar, zərgərlər, cildçilər, naşıxçılar fəaliyyət göstərirdilər. Incəsənətin aparıcı sahələrindən biri ele xəttatlıq, kitab üzü köçürmə işi idi. Kitab nəşri texnologiyası Şərq xalqlarına məlum deyildi. Şah İsmayılın varisləri də ədəbiyyat və incəsənətin himayəçiləri idilər. Onların özləri də yaradıcılıqla məşğul olurdular. İrandakı bir çox memarlıq abidələrini, o cümlədən Təbriz və İsfahandakı bütün memarlıq abidələrini türklər tikiblər. Pəhləvi rejimi dövründə Cənubi Azərbaycanda incəsənətin heykəltəraşlıq və rəsamlıq kimi sahələrinin inkişafına mane

Azərbaycanın Güneyinə "yetim" kimi baxmaq olmaz

Həmid Herişçi: "Bizim onlara cavabımız yanlıq bayatı olacaq. Onun bir nümunəsini də bu yaxınlarda Türkiyə lideri cənab R.T.Ərdoğan göstərdi"

olmaqdan əlavə, bir sıra mövcud tarixi abidələr sıradan çıxarılıb, bir çoxları isə fars abidələri kimi qələmə verilib. Məsələn, Təbriz milli parkında olan "Şah gölü" (El gölü)ndəki aşiq abidəsi götürülüb.

Cənubi Azərbaycanda müasir tipli təhsilin əsası 1875-ci ildə Təbriz dövlət məktəbinin (Təbriz Darülfünunun) açılması ilə qoyulub. Burada, əsasən, hərbi və mülki məmurlar, hakimlər hazırlanırdı. Məktəb 20 il fəaliyyət göstərmiş və ildə 40-45 məzununu olub. Təbrizdə "Dəbəstan" (ibtidai məktəb) adlı ilk xüsusi yeni tipli məktəbi 1888-ci ildə İran maarifinin atası Mirzə Həsən Rüşdiyye açdı. O, Cənubi Azərbaycanı, ilk dəfə olaraq, əlifbanı səss üsulu ilə Azərbaycan dili əsasında tədris etməyə başlayıb. Çoxlu dərslilər, o cümlədən, "Vətən dili", "Ana dili" dərslilərini yazıb. 1905-1911-ci illər İran inqilabı dövründə Cənubi Azərbaycan-da 37 milli, 1911-1925-ci illərdə isə 50-dən çox məktəb açılıb. Həmin məktəblərdə

xalq tərəfindən tez qavranılır və eyni zamanda, Azərbaycan dilinin formalaşmasında, mədəniyyət sahəsində yayılmasında, ədəbi dilin formalaşmasında mühüm rol oynayırdı. Qeyd edək ki, İranda yaşayan milyonlarla soydaşımızın əhəmiyyəti, ölkənin ictimai-siyasi və mədəni quruculuğunda önəmli rolunu İranın nüfuzlu şəxsləri tərəfindən də etiraf olunmaqdadır. Ötən gün İranın ali dini liderinin beynəlxalq məsələlər üzrə müşaviri Əli Əkbər Vilayətinin gözlənilməz ifadələri bunu sübut edir. Vilayəti deyib ki, son həftələrdə bəziləri məlumsızlıqdan, bəziləri isə bədniyyətlikdən İranın Azərbaycanla müharibə aparmaq istədiyi barədə şayiələr yayılır: "İranın istər Qafqazda, istərsə də başqa yerdə heç bir ölkəyə, xüsusən də qonşularına, eyni irqdən, dildən, dindən, məzhəbdən, adət-ənənədən, tarixdən olan insanlara, yeni Azərbaycan Respublikası xalqına hücum etmək planı

yoxdur. Azərbaycan gözümlərin işığıdır. İran heç vaxt Azərbaycanı işğal etmək və ya Azərbaycana nəzarəti ələ keçirmək niyyətində olmayıb".

Tanınmış telejurnalist, yazıçı-publisist Həmid Herişçi "Şərq"ə açıqlamasında ilk növbədə Vilayətinin məqaləsindən danışıb: "Vilayətinin məqaləsində Azərbaycanın və azərbaycanlıların İran tarixində hansı əhəmiyyətli rola, önəmə sahib olması öz əksini tapıb. Düzdür, onun fikirlərində bizi qane etməyən məqamlar da var. Amma müsbət nüansları diqqətə almaq lazımdır. O, öz məqaləsində düzgün olaraq qeyd edir ki, dövlətin, xalqın, İran cəmiyyətinin yaranmasında azərbaycanlıların iştirakı çox vacib olub. Maraqlı məqam odur ki, Şah İsmayılın da adı ilk dəfə vurğulanır. İranda Şah İsmayılın adının çəkilməsi də yasaqlanmışdı. Bu məqalə göstərdi ki, İran təkcə Bakının qarşısında deyil, Təbrizin qarşısında da sındı, geri çəkildi, öz gücsüzlüyünü etiraf etdi. Çünki tarixə, keçmişə nəzər sald. Burada əhalinin sayı, xalqın gücü böyük rol oynayır. Azərbaycanlılar Arazın hər iki tayında böyük nüfuz sahibidirlər. Biz kiçik

xalq deyilik. Güney azərbaycanlılarla birlikdə 50 milyona qədərlik. Vilayətinin məqaləsində İranın həyəcanını, qorxusunu gördüm. Açıq şəkildə etiraf edir ki, azərbaycanlıların İran tarixində rolu, iştirakı, önəmi həlledicidir. İranın keçmiş və gələcəyi azərbaycanlılarla bağlıdır. Hər cəhətdən bu yanaşma bizim xeyrimizədir. Belə başa düşürəm ki, bu açıqlama münasibətlərin normal məcraya dönməsinin başlanğıcıdır. Çünki bu ifadələr adi politoloqun dilindən səsləndirilmir. Çalışdırdı ki, İranın rəsmi qurumları ilə dini qurumları arasında çat yarasını və biz buna nail olduq. Bütün bunlar göstərir ki, Tehran, daha doğrusu, Qum qorxdı. Mollalar sadəcə camaatla otub-durduqları üçün reallığı gördülər. Azərbaycanlıların mövqeyinin güclü olduğunu dərk etdilər. Bilirsiz, dəfələrlə demişəm, hətta üstümüzdə İran ordusu da gəlsə belə sadəcə bir bayatı oxusaq, onlar bizə güllə atmayacaq. Bizim onlara cavabımız yanlıq bayatı olacaq. Onun bir nümunəsini də bu yaxınlarda Türkiyə lideri cənab R.T.Ərdoğan göstərdi. Yeni bayatı da bir silahdır. Bəlkə də ən uzaquran silahımızdır".

Herişçi vurğulayıb ki, düşmənlərimiz çoxdur: "İranla bizi qarşıdurmaya ermənilər çəkir. Erməni mətbuatı ele görüntü yadır ki, guya, İran onların tərəfindədir. İran məsələnin nə qədər ciddi olduğunu dərk edib. Fars millətçiliyi onların gözüni tutub. Amma Tehrandan və Təbrizdən proseslərə baxış çox fərqlidir. İran real olaraq türklərdən və farslardan ibarətdir. İranın marağı təkcə farslarla bağlı deyil, orada həm də bir türk İranı da var. Türk İranı ilk növbədə ele farslara lazımdır. Vilayətinin məktubu da göstərdi ki, İran həm də Turandan ibarətdir. Bəziləri Təbrizdə ana dili, türk dili məsələsinə qabardırlar. Təbrizdə ana dilini bizdən daha yaxşı bilirlər və qoruyub saxlayırlar. Təbrizlilər dilimizə türk dili, özlərinə də türk deyirlər. Təbrizdə ele aşqlar var ki... Əfsuslar olsun ki, Azərbaycanda Güneyle, Təbrizlə bağlı yanlış təsəvvürlər var, bilgilər primitiv səviyyədədir. Güneyə "yetim" kimi baxmaq olmaz. Məsələn, telefonunuzda azı yüz nəfər təbrizlinin nömrəsi olmalıdır, mənimlə yox, onlarla əlaqə saxlamısınız. Azərbaycan cəmiyyətinin də öz nöqsanları var".

İsmayıl

Qonşumuzun xislətinə bələdik

İranın Cənubi Qafqazla bağlı siyasətinə redaktələr edəcəyi gözlənilmir

İranın ali rəhbərinin xarici siyasət üzrə müşaviri Əli Əkbər Vilayəti səviyyəsində Azərbaycan "İranın gözü-nün nuru" adlandırılması və "tövbə siyasəti" tərəflər arasındakı gərginliyi və strateji maraqları dəyişmədi.

Çünki İranın Cənubi Qafqazla bağlı siyasətinə redaktələr edəcəyi, Azərbaycana münasibətinin müsbətə doğru dəyişəcəyi və Ermənistanı himnə etməkdən vaz keçəcəyi inandırıcı deyil.

Politoloq Elxan Şahinoğlu da düşünür ki, Vilayətinin məqaləsi qeyri-səmimi ifadələrlə bəzədilib: "Vilayətinin hazırkı məqaləsi azərbaycanlıların könlünü almaq məqsədi daşıdığından işlək ön plana salınıb. Vilayətinin xidmətində olduğu rejim üçün nə din, nə də məzhəb əsasdır. Əks halda Azərbaycan torpaqlarının işğalına uzun onilliklər dözümsüz yanaşar, məscidlərin dağıdılmasına görə Ermənistanı güncə sıxışdırardılar. Bunların heç biri olmadı. Vilayəti keçmiş illərdə nə azərbaycanlı olduğunu deyər, nə azərbaycanlıların, o cümlədən Şah İsmayıl Xətəinin rolundan ağır dolusu danışırdı. Sadəcə, qurruqları qapı arxasında qaldığından belə bir məqaləyə ehtiyac duyulub. Belə məqalələrlə bizi aldatmaq mümkün deyil, qonşumuzun xislətinə bələdik".

İsmayıl

Qarabağ qurulur

Tezliklə insanlarımız doğma yurdlarına qayıdacaq

İşğaldan azad edilmiş ərazilərimizin sosial-iqtisadi inkişafında mühüm rol oynayacaq yol infrastrukturunun qurulması xüsusi diqqət mərkəzində saxlanılır. Bu-nu Prezident İlham Əliyevin həmin ərazilərə mütəmadi səfərləri, görülmə işləri yerində tanış olması da göstərir.

Qarabağ və Şərq Zəngəzurdə bütün işlər plan üzrə gedir. Hazırda Qarabağ və Şərq Zəngəzur qaynar tikinti meydanını xatırladır. Keçmiş məcburi köçkünlərin doğma yurdlarına qayıtmaları üçün təsdiqlənmiş baş planlara uyğun olaraq yaşayış məhəllələri salınır, yollar çəkilir, kəndlər "ağıllı" konsepsiyalarla yenidən qurulur.

Qarabağ və Şərq Zəngəzurun cənnətməkəna çevrilməsi ilə bağlı "Şərq"ə danışan millət vəkili Fazil Mustafə bildirib ki, Azərbaycan Ermənistanla müqayisədə dağdıcı yox, qurucu ölkədir: "Bu, dünyadakı imicimizin yeni formada qəbul olması ilə nəticələnir. Erməni vəhşiliyi isə ifşa edilir. Hər iki istiqamətdə işləri davamlı gərçəkləşdirəcəyik. Vətəndaşlarımız torpaqlarına tezliklə qayıtmalıdır. Qarabağda bərpa və yenidənqurma işləri regiona yeni nəfəs gətirəcək".

Millət vəkili Aqil Abbasın qənaətinə, azad olunmuş ərazilərə "Böyük Qayıdış" layihəsi hökumətə verilib və sənədə baxılmaqdadır: "Ermənistanın işğalı altında qalmış regionda bütün sosial, iqtisadi və ictimai infrastruktur tamamilə məhv edilmişdi. İndi isə çox gözəl işlər görülcək, hətta bir qism bərpa işləri artıq həyata keçirilib. 2021-ci ildə qısa müddət ərzində Qarabağda yeni infrastruktur layihələrinin yaradılmasının və icrasının şahidi olduq. 3 gün əvvəl Ağdamda getmişdim. Qarabağın hər guşəsində, Ağdamda da yenidənqurma işləri aparılır".

Aygün Tahir

"Ölkədə barış mühiti formalaşdı"

Siyasi partiyalar artıq inkişaf mərhələsindədir

Arzuxan Əlizadə: "Təklif edirik ki, proporsional seçki sistemi bərpa olunsun"

"Bundan 3 il əvvəl Prezident İlham Əliyev konkret mövqeyini ortaya qoyaraq dedi ki, ölkədə bir sıra sahələrdə islahatlar aparıldığı kimi siyasi islahatların da həyata keçirilməsinə ehtiyac var".

Bunu "Şərq"ə açıqlamasında Milli İstiqlal Partiyasının sədri Arzuxan Əlizadə Azərbaycanda siyasi partiyalarla bağlı aparılan islahatlardan danışarkən deyib.

O bildirib ki, partiyaların 44 günlük müharibədə birlik nümayiş etdirməsi xarici qüvvələrə tutarlı mesaj oldu:

"Son vaxtlar bir sıra siyasi partiyalar qaragahlarla təmin edildi və qurultaylarını keçirə bildilər. Digər tərəfdən uzun illərdir, təkrar qeydiyyatdan keçməklə bağlı problemlər var idi. Bu problem həll olundu. Ən əsası da ölkədə barış mühiti formalaşdı.

Xüsusən də 44 günlük müharibə və ondan sonrakı dövrdə bu daha qabarıq göründü. Siyasi mövqeyindən asılı olmayaraq bütün siyasi təşkilatlar bir araya gəldilər və birlik nümayiş etdirdilər.

Bu həm xarici düşmənlərə, həm də ictimaiyyətə bir mesaj idi ki, Azərbaycanın suverenliyi ilə bağlı məsələlərdə siyasi partiyalar həmfikir ola bilirlər.

Milli İstiqlal Partiyası olaraq biz də hər zaman qeyd etmişik ki, dövlət

və milli maraqlar olan yerdə, siyasi maraqlar arxa plana keçir. Bu prinsipimizə illərdir sadıq və bundan sonra da mövqeyimiz dəyişməz qalacaq.

Təşkilat sədrinin sözlərinə görə, Azərbaycanla fəaliyyət göstərən partiyaların arasında normal münasibətin yaranması, hakim partiya və dövlət institutları ilə əlaqələrin formalaşması ölkənin demokratik təsisatlarının inkişafına dəstək verəcək amildir:

"Bu baxımdan siyasi sferadakı islahatların davamlı olmasını vacib hesab edirik.

Bizim bu məsələ ilə bağlı təkliflərimiz var. Bunlar proporsional seçki sisteminin bərpa olunması, parlamentin say tərkibinin artırılmasıdır. Bundan başqa, yerli icra strukturlarının

ləgvi, idarəetmədə bələdiyyələrə daha çox üstünlüyün verilməsi, partiyalaşma institutunun demokratik təchizatlarının yenilənməsini vacib hesab edirik.

Düşünürəm ki, bu təkliflər həyata keçirilməli və siyasi partiyaların ölkənin siyasi mühitinə təsir imkanını formalaşdırmaq, alternativ fikir olsun.

Alternativ fikir olan cəmiyyətlərdə isə daha çox inkişaf olur. Bu inkişaf üzərində gələn xarici qüvvələrin qarşısında dayanmağa dəstək verəcək".

Nihat Müzəffər

"Steam bir təhsil proqramıdır və müasir dünyada buna böyük ehtiyac var"

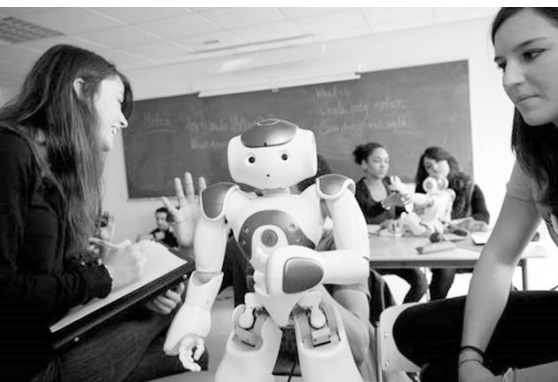
Elm və Təhsil Nazirliyi Nəzdində Təhsil Sistemini İnformasiyalaşdırılması İdarəsi steam avadanlıqlarının satın alınması üzrə tendərə yekun vurub. Tenderin qalibi "Edu-media-Azərbaycan" MMC seçilib.

9 ədəd insanabənzər robot, 302 ədəd müxtəlif 3D printerləri, 4805 ədəd müxtəlif elektrik mühəndisliyi təcrübələrini aparmaq üçün dəst, 140 ədəd lazer kəsim, 3D print və lazer oyma dəzgahının alınması ilə bağlı qalib şirkətə 1 milyon 822 min 43.9 manat ödənilib.

İnsanabənzər robotlardan hansı məqsədlə, necə istifadə olunacaq? Orta məktəblərdə dərslik çatışmazlığı yaşandığı şəraitdə bu qədər vəsait steam avadanlıqları üçün xərclənməlidirmi?

"Şərq"ə açıqlamasında fəlsəfə doktoru, təhsil məsələləri üzrə mütəxəssis Rafiq İsmayilov qeyd etdi ki, steam təhsil proqramı olduğu nəzərə alınsa, göstərilən məbləğ heç də böyük sayılmaz:

- Steam bir təhsil proqramıdır və

müasir dünyada buna böyük ehtiyac var. Hazırda dünyada süni intellekt, proqramlaşdırma, kodlaşdırma əsas ixtisaslardır. Müasir təhsili, ümumiyyətlə, müasir dünyanı bunlarsız təsvir etmək mümkün deyil. Robotların hansı görünüşdə olması əhəmiyyət kəsb etmir. Sadəcə, onlara uşaqlar üçün cəlbedici olsun deyər, insanabənzər forma verilir. Bu, uşaqlarda maraqla oynamaq üçünədir. Və bir qədər də

müəssisələri üçün alınır deyər, onların insanabənzər formalı olması daha məqsəduyğun hesab edilir. Şagird qarşısında sanki insan görür, onunla birgə fəaliyyətə başlayır. Robotlar süni intellekt təbiiq olunmuş sahədir. Onu insanabənzər formada istehsal etmək də cəlbedici edirlər. Məsələ, robotun hansı formada, hansı şəkildə olmasının deyil, onun bacarığındadır. Hesab

edirəm ki, bu, gələcəyə yönəlik addımdır. Bu günün gənci robot texnikasını, proqramlaşdırmanı bilməli, bu sahələrdə bacarıqlar əldə etməlidir. Sadələnən avadanlıqların alınması da bu məqsədə yönəlib.

R.İsmayilov bildirdi ki, avadanlıqların alınması nə qədər müsbət haldırsa, onların istifadəyə verilməsi, səmərəli şəkildə təcürbə üçün yönləndirilməsi də bir o qədər vacibdir:

- Əsas həm də budur ki, bu avadanlıqlardan səmərəli şəkildə istifadə edilsin. Texnologiya, proqramlaşdırma

ele bir sahədir ki, onu yalnız kitab və

sitesilə öyrənmək olmaz. Uşağın qarşısında kompüter, müasir avadanlıqlar

olmalıdır ki, müxtəlif proqramlar üzərində işləyə bilsin və yeni ixtiralar əldə

etmək mümkün olsun. Ümid edək ki,

alınmış avadanlıqlar təyinatı üzrə uşaqların istifadəsinə verilləcək.

Mələhət Rzayeva

Köklü islahatlar aparılmalıdır

Tural İrfan: “Beş axundun yerini dəyişməklə işlərini bitmiş sayırlar”

Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi sədrinin birinci müavini Səyyad Salahlı dini xadimlərlə bağlı açıqlamalar verib. Sədr müavini məscidlərimizdə din xadimlərinə çox ehtiyac olduğunu deyib. Onun sözlərinə görə, Azərbaycan məscidlərində ölkədə fəaliyyət göstərən dini, elmi mərkəzləri bitirənlər və ümumiyyətlə, dini təhsilə olan, amma diplomu olmayanlara da fəaliyyət göstərə bilər.

Amma bir şərtlə ki, onlar imtahan verməlidirlər: "Azərbaycan məscidlərində ilahiyyat institutunu, Bakı Dövlət Universitetinin ilahiyyat fakültəsini bitirən, mədrəsələrin nümayəndələri din xadimi vəzifəsini tutmalıdır. Biz minbəri başqa ölkələrdə dini təhsil alan insanlara etibar edə bilərik. Çünki onlar kimlərdən dərs alıbsa, elə məhz onları da təqdim edirlər. Azərbaycançılıq ideyaları, milli-mənəvi dəyərləri lazımcına ifadə edə bilmirlər. Mütləq şəkildə onlarda yad təsir hiss olunur. Bu da istər-istəməz onların ideoloji səhvlərinə və təxribatlarına gətirib çıxarır. Təbii ki, biz də dövlət olaraq buna imkan verə bilərik". Səyyad Sa-

"Universitetin 3573 məzununu məcbur edirlər ki, siz ancaq molla, ölüyüyan olmalısınız"

Onu da qeyd edib ki, hazırda xeyli sayda imam vəzifəsi boşdur.

İlahiyyatçı Tural İrfan "Şərq"ə bildirib ki, illərdir bunları deyirik, müəmmadi gündəmə gətiririk, amma rəsmilər hələ indi ayıblıblar. Ekspert çox gecikdiyimizi və prosesin çətin olacağını söyləyib: "İranda, Qumda oxuyanları gətirib məscidlərə dolduranda niyə səsləri çıxmırdı? Xalqın zəhərlənməsinə göz yumuldu. İran zəhəri artıq bəzilərinin qanına işləyib. Bakı Dövlət Universitetinin ilahiyyat fakültəsini bitirənlərin imam işləmək təcrübəsi yoxdur. Orada nəzəriyyə keçilib, təcrübə isə başqadır. Əyani şəkildə islam dini ayinlərini icra edə bilən yeganə Bakı İslam Universitetinin məzunlarıdır ki, onlara da zülm edilir. Təhsil Nazirliyi diplomlarını tanımur. Amma Qumda oxuyanların diplomunu dərhal tanıyırlar. Bakı İslam Universitetinin məzunları milli təhsil aldı-

ğı üçün onları qaranlıq əllər səhnədən uzaqlaşdırır".

T.İrfan vurğulayıb ki, İrana bağlı, irançı yüzrlə axund hazırda fəaliyyət göstərir: "Bakının mərkəzində oturub axşama kimi İran ideologiyasına xidmət edirlər. Alınan önləmlərin ciddi olmadığını görürəm. İranı təqdidin, yamsılamağın qarşısını almaq lazımdır. Ölkədə ali dini ruhanilərin yetişməsinə imkan verilmir. Bakı İslam Universitetinin məzunlarına AMEA-da elmi iş götürüb müdafiə etməyə qadağa var. Beş axundun yerini dəyişməklə işlərini bitmiş sayırlar. Köklü islahatlar aparılmalıdır. Bizi səhnədən uzaqlaşdırıblar və illərdir zülm edirlər. Çünki vətənpərvərliyi, milli islam modelini təbliğ edirik, heç bir xarici ölkənin din modelinə bağlı deyilik. Ölkədə sağlam ilahiyyatçıların çoxuna imkan verilmir. Xarici təsirlər çox güclüdür. Bunun qarşısını almaq üçün sanballı ilahiyyatçılar olmalıdır, din alimləri olmalıdır. Vahid mürciət yeri xaricdə yox ölkə daxilində olmalıdır. Fəqət hələ ki, aparılan işlər çox zəifdir. Milli məzunları səhnədən çıxarmaqla xarici agenturayı "din" adı altında məscidlərə doldurublar, indi də təmizləyə bilmirlər. Universitetin 3573 məzununu məcbur edirlər ki, siz ancaq molla, ölüyüyan olmalısınız. Siz ali din xadimi statusuna çatıb bilməzsiniz, siz ancaq xaricdəki alimlərə tabe olmalısınız. Soruşanda ki, ali rütbəli din alimləri kimdir? Deyirlər bizdən elə adam çıxıb bilməz, o ancaq İranda ola bilər. Təsəvvür edin, Türkiyədə Bakı İslam Universitetinin məzunları elmi dərəcə alıblar ki, gəlsinlər ölkədə fəaliyyət göstərsinlər. Ancaq bakalavr diplomunu Təhsil Nazirliyi rədd etdiyi üçün el-qolları bağlı qalıblar. Belə biabırçılıq olar?!".

İsmayıl Qocayev

Son terror hadisələri rəsmi Ankaranı yaxın zamanlarda quru əməliyyatlarına başlamasına zəmin yaradır. Yeni Türkiyə cavab əməliyyatlarını davam etdirəcək. Bu barədə müdafiə naziri Hulusi Akar və daxili işlər naziri Süleyman Soylu da açıqlama verib ki, terrorun belini qırmayana qədər dayanmayacağıq.

Terror təşkilatı YPG/PKK üzvləri tərəfindən Suriyanın şimalından Türkiyənin Qaziantep şəhərinə yenidən raket atılıb.

Raketlər Karkamış rayon mərkəzindəki orta məktəb, iki ev və Karkamış Sərhəd Qapısı yaxınlığında bir yük maşınına

Rusiya və Amerika etiraz etsə də...

Elxan Şahinoğlu: "Türkiyə terrorun belini qırmayana qədər dayanmayacaq"

zərə vurub.

İlkin məlumata görə, 2 nəfər həyatını itirib, iki nəfərin vəziyyəti ağırdır, 6 nəfər yaralanıb.

Qeyd edək ki, ötən gün də sözügedən rayona raket hücumu olub. Terror təşkilatı YPG/PKK tərəfindən Karkamışa atılan 4 raket boş əraziyə düşüb.

Xatırladaq ki, Türkiyə Silahlı Qüvvələri noyabrın 20-də Suriya və İraqın şimalında yeni anti-terror əməliyyatına başlayıb.

Raket hücumunu pisləyən "Atlas" Araşdırmalar Mərkəzinin sədri, politoloq Elxan Şahinoğlu "Şərq"ə bildirib ki, İstanbulun mərkəzindəki terror aktından sonra Suriya və İraqın şimalındakı terrorçuların yuvalarına hava zərbələri

endirmək Türkiyənin tam şəkildə haqqıdır: "Çünki o ərazilərdə terrorçu qruplaşmalar məskunlaşıb və onlar Türkiyənin milli təhlükəsizliyinə təhdid hesab edilir. İndi isə həmin terrorçular Türkiyə ərazisinə raket zərbələri endirirlər və xeyli mülki əhali həlak olub. Bu da Ankaranın yaxın zamanlarda quru əməliyyatlarına başlamasına zəmin yaradır.

Yeni Türkiyə növbəti cavab əməliyyatı keçirəcək. Digər tərəfdən əməliyyatların başlamasına Rusiya və Amerika etiraz edə bilərlər. Ona görə ki, onların Suriyada hərbi varlıqları mövcuddur.

Lakin rəsmi Ankaranın Kreml ilə Vaşinqtonun etirazlarını nəzərə almayaraq, öz milli və təhlükəsizlik maraqları istiqamətində siyasət aparacağını düşünürəm".

Nihat Müzəffər

Respublikası Qida Təhlükəsizliyi Agentliyinin (AQTA) rəis müavini Rəşad Mafusov mənimlə görüşdü. Məsələnin tezliklə həll olacağını bildirdi".

AİB sədri diqqətə çatdırıb ki, AQTA artıq 3 ilə yaxındır fəaliyyət göstərir, amma Azərbaycandakı heyvanların heç 0.5 faizi də identifikasiya

onun da çox kiçik hissəsi bazarın pa-yına düşür. Üstəlik, dövlət orqanları illər boyu at, eşşək ətinin kəsildiyi yerləri ifşa edir.

Tələb olmasa, təklif olmaz. Tələbi kim yaradır?! O ətləri kimlər alır?! Heç vaxt bu tədqiqatın aparıldığını görmədik. Şübhəsiz ki, hər birimiz bu istifadəyə yararsız ətlərə rastlaşa bilərik. Dəniz suyunun duzlu olduğunu bilmək üçün hamısını içməyə ehtiyac yoxdur, barmağını ağzına vursan, duzlu su olduğunu bilərsən. Lakin bu

Bazarlarda yararsız ətlərə hələ çox rast gələcəyik

AQTA artıq 3 ilə yaxındır fəaliyyət göstərir, amma Azərbaycandakı heyvanların heç 0.5 faizi də identifikasiya olunmayıb

"Ölkədəki heyvanlar identifikasiya olunmayana qədər belə problemlərə qarşılaşacağıq".

Bunu "Şərq"ə Azaad İstehlakçılar Birliyinin (AİB) sədri Eyyub Hüseynov deyib. O bildirib ki, heyvanların identifikasiya prosesi bir çox ölkədə həyata keçirilir:

"Heyvan dünyaya gələndə ona xüsusi kod verilir. Göstərilən baytarlıq xidmətlərinin hər biri kompüter bazasında eks olunur. Bir il öncə bu istiqamətdə apardığım araşdırma və Azərbaycanın məlum sahə üzrə həddindən artıq geri qaldığını bildiren çıxışlarımdan sonra Azərbaycan

olunmayıb: "Yer üzündəki mövcud xəstəliklərin 75 faizi insanlara heyvanlardan keçir. Ona görə də heyvan ətinin izlənməsi çox mühümdür. Hətta Nazirlər Kabinetinin 94 sayılı qərarında da qeyd olunur ki, bütün mallarla bərabər, satışda olan ətlər mütləq paketlənmelidir.

Onun üzərində buraxılma tarixi, son yararlılıq müddəti, hansı formada istehsal olunması kimi məsələlər əksini tapanmalıdır. Lakin diqqət yetirdikdə görürük ki, ən elit mağazalarda belə ətlərin hamısı paketlənmişdir. Azərbaycanda yalnız bir müəssisə var ki, ətləri paketləyir. Təəssüf ki,

fikirilərlə çıxış etdikdə sübut tələb edirlər. Bunu isə dövlət orqanları etməlidir. Ekspertiza aparılmalıdır. Əfsuslar olsun ki, AQTA-nın əsasnaməsində yalnız malların təhlükəsizliyini təmin etmək məsələsi vurğulanır. Keyfiyyət ilə heç kəs məşğul olmur. Bu Agentliyə əlavə səlahiyyətlər verilməlidir ki, onlar operativ reaksiya mexanizmi ilə sözügedən pozuntuları aşkarlaya bilsinlər". Qeyd edək ki, cəmiyyətdə istər bahalı, istərsə də ucuz qiymətli restoranlarda at və ya eşşək ətinin istifadə olunduğu ilə bağlı iddialar mövcuddur.

Sücayyət Mehti

Həbslər, cərimələr daha da sərtləşdirilməlidir

Yalnız maarifləndirmə ilə narkomaniyanı dayandırmaq mümkün olmayacaq

"Narkotik maddələrin Azərbaycan bazarına ayaq açması və həbslərə baxmayaraq günün-gündən gənclərimizi zəhərləyən insanların çoxalması cəmiyyətdə həyəcan təbili çalmağa səbəb olur".

Bunu "Şərq"ə açıqlamasında yazıçı-kulturoloq Aydın Xan Əbilov "qara bazar"da "patı", "şüşə" adlandırılan və son dərəcə təhlükəli maddə sayılan metamfetaminin xüsusi çəkisinin kəskin artaraq əvvəlki illərlə müqayisədə rekord həddə çatmasından danışarkən deyib.

O bildirib ki, sadəcə maarifləndirmə insanları bu cür verişlərdən uzaq saxlamaq mümkün deyil: "Müxtəlif dövlət qurumları narkotik vasitələrlə mübarizə və onların qaransuz dövriyyəsi ilə əlaqədar aparılan profilaktik tədbirlər bəzində tez-tez ictimaiyyət qarşısında hesabatlar verirlər. Bu hesabatlara, həbslərə baxmayaraq, məni verişlərin və narkotiklərin istifadəsinin azaldığını görmürük. Əlbəttə, bunlar kompleks şəkildə həll edilməli məsələlərdir. Burada tek Gömrük Komitəsinin yox, bütün dövlət qurumları və nazirliklərin ciddi addımlarına ehtiyac var. Azərbaycanda narkotik vasitələrin istifa-

dəsi ilə bəzi liberal addımlar atılıb.

Yeni Avropada istifadə olunan metodlardan yararlanılır. Bura isə Azərbaycandır və bizim toplum həbslərdən, ciddi qadağalardan və cərimələrdən çəkinir. Sadəcə maarifləndirməklə bu cür verişlərdən uzaq saxlamaq mümkün deyil. Digər tərəfdən cərimələr və maarifləndirmə ilə yanaşı, yeni metodlar tətbiqəlidir. Burada isə məktəblər, ailələr, ictimai qurumlar, media resursları və ixtisaslaşmış memurların birgə fəaliyyəti daha düzgündür".

Ekspert qeyd edib ki, narkotik vasitələrin istifadəsi və satışının tək insanlara deyil, ölkəmizə vurduğu zərərle bağlı layihələr işlənməlidir: "Burada bədii filmlərdən,

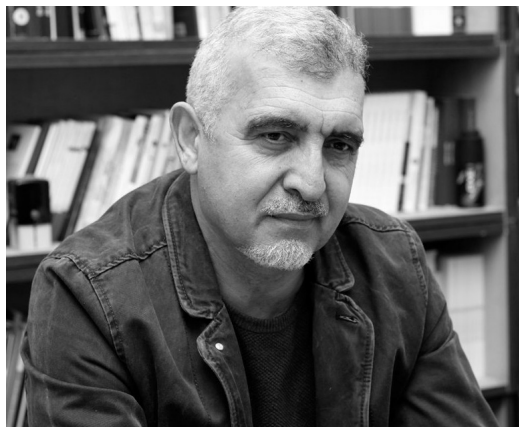
proqramları yer alır. Hətta Nazirlər Kabinetini yanında bir qurum da təsis edilib. Amma biz bu problemin həllini yox, əksinə, daha da kəskinləşdiyini görürük. Düşünürəm ki, ictimai xadimlər və media ilə əlaqədar dövlət qurumları sintetik uyusdurucu maddələrin zərərli ilə bağlı neomaarifləndirici layihələrlə işləməlidir. Eyni zamanda cəmiyyət özündə təpər tapıb ictimai qınağı və nəzarəti gücləndirməli, hər bir məhəllədə və binada antinarkotika qrupları yaradılmalıdır. Bu qruplarda isə valideynlər, gənclərimiz, QHT rəhbərləri və memurlar növbətçilik sistemi ilə fəaliyyət göstərməlidirlər".

Nihat Müzəffər

Azərbaycanlı şairlərin şeirləri Ermənistanda nəşr olunub

Aqşin Yenisey: "İndi hardan bilim ki, mənim misralarımı İrevanda kefləri istədikləri kimi dəyişməyiblər?"

Rasim Qaraca: "Müəllifin özünün xəbəri olsa, tərcümə prosesində iştirak etsə yaxşı olar"

Azərbaycanlı şairlərin şeirləri İrevanda nəşr olunan antologiyaya salınıb. Bu barədə mühacirətdə yaşayan şairə Günel Mövlud "Facebook" hesabında məlumat paylaşılıb. Günel Mövlud bildirib ki, erməni jurnalist Yuri Manvelyanın təşəbbüsü və baş redaktorluğu ilə nəşr olunan antologiyaya Azərbaycanın tanınmış şairləri Rasim Qaracanın, Həmid Hərişçinin, Aqşin Yeniseyin və Nərmnin Kamalın da şeirləri erməni dilinə tərcümə olunaraq daxil edilib. Aqşin Yenisey isə Bakupost.az -in əməkdaşıyla söhbətində məsələdən xəbərsiz olduğunu, heç kimin ona şeirlərinin nəşri ilə bağlı mürciət etmədiyini deyib: "Mənim bundan xəbərim yoxdu. Araşdırmadan heç nə deyə bilmərəm. Bu barədə sabah geniş açıqlama verəcəyəm".

Daha sonra Aqşin Yenisey fikirlərini sosial şəbəkədə "Günel Mövlud hardasa yazıb ki, Ermənistanda bir qrup Azərbaycan şairinin şeirləri antologiyaya halında nəşr olunub. Şəxsən menden heç kim bu antologiyada çap olunmaq barədə fikir soruşub şeir istəməyib. Fikir soruşan olsaydı da, yaqin ki, aşağıda dediklərimi deyəcəkdim", açıqlamasının ardınca bu mətni paylaşılıb.

"Mənim nə Ermənistanda, nə də dünyanın hansısa başqa bir ölkəsində çap olunmaq deyə şəxsi bir dərdim, azarım yoxdur. Ədəbi ərgənlik komplekslərimi çoxdan aşmışam. Şeirlərimin Ermənistanda tərcümə və çap olunmasından da Günel Mövludun məlum paylaşımından sonra xəbər tutmuşam. Əlbəttə, sənətin sülhə, insanlığa xidmət etməsi, bəşəri mezmun daşması ta antik çağdan məlum olan bir düşüncədir. Amma sənətinin də belə bir öhdəliyi varmı? Axı biz filosof Sokratın həm də eşşək Sokrat olduğunu bilirik, Nittşenin könlü ilə olaraq cəbhəyə yollandığından da xəbərimiz var. Yazıçı kimi özünü dünya insanına tutan Dostoyevski, milletçi kimi həmin insana arxa-

sını çevirmirdimi? İki oğlunu vətən uğrunda cəbhəyə yola salan da psixiatr Freyd deyildi, vətəndaş Freyd idi. Mənim şeirlərimi əgər erməni müəlliflər özümə demədən internetdən götürüb çap ediblərə, bu etik deyil, çünki nə mən ölü müəllifəm, nə də Azərbaycanla Ermənistan arasındakı mədəni əlaqələr o səviyyədədir. İndi mən hardan bilim ki, az qala, yarım əsrdir müharibə vəziyyətində olduğumuz bir xalqın müəllifləri mənim misralarımı İrevanda kefləri istədikləri kimi dəyişməyiblər və dəyişiblərə bu şeirlər bir gün Qarabağda ermənilər tərəfindən yaxınları qətlə yetirilən azərbaycanlıların əlinə keçsə onların ittihadlarına kim cavab verəcək? Yox, əgər bu şeirlər mənə müraciət olunmadan öz maymaqlarımın əylə ermənilərə ötürülsə, bu artıq erməniyə desək, milli "pornik"likdir. Bir yazı adamı kimi mən də iki xalqın sülhə gəlməsinin, bir-birləri ilə milli ehtiraslar üzərindən deyil, dünyəvi dəyərlər üzərindən qonşuluq etməsinin tərəfdarıyam. Amma müəllifinin xəbəri olmadan onun şeirlərini tərcümə və çap etməyin, hətta antologiyaya salmağın özü dünyəvi dəyərlərə hörmətsizlikdir. Oğurluq yolu ilə dost olmaq, sülhə gəlmək mümkündürmü? Çox istəyirdim ki, o antologiyayı hazırlayan erməni müəlliflər əvvəlcə bu suala cavab axtarsınlar".

Sözügedən antologiyada şeirlərinin nəşr olunduğu bildirilən şair Rasim Qaraca da baş verənlərə münasibətini bildirib. "Şərq"ə açıqlamasında Rasim Qaraca yalnız tərcümə məsələsinin bir qədər rahatsızlığa səbəb olacağını deyib:

- Əlbəttə, müəllifin özünün xəbəri olsa, tərcümə prosesində iştirak etsə yaxşı olar. Amma məlum məsələdir ki, bu, indi mümkün deyil. Qaldı ki antologiyada Azərbaycan şairlərinin şeirlərinə də yer verilməsinə, mənə, bunu kim edibse humanist məqsədlərlə edib, şeir çap etməkdə başqa nə məqsəd ola bilər?!

Azərbaycan şairlərinin şeirlərini nəşr edən erməni müəllifin nə dərəcədə səmimi olmasına gəlincə, Rasim Qaraca bunları söylədi: - Səmimi olmayıb nə edəcəklər?

Hər şeydən şübhələnmək qədər ehtiyatlı olmaq biza yararsız. Bundan sonra savaşılar mədəniyyət sferasında gedəcək. Ermənilər daha humanist olduqlarını göstərməyə çalışacaq, biz də daha artığını edək. Mən öz şeirlərimə arxayınam, bilərəm ki, erməni şairlərini mat qoyacam. Bütün hallarda xalqlarımız savaş meydanlarında deyil, şeir festivallarında yarışsa bunun heç bir tərəfə ziyanı olmaz.

Mələhət Rzayeva

Azərbaycan Respublikasının
Medianın İnkişafı Agentliyi

İnformasiya və kommunikasiya
texnologiyalarının inkişaf
etdirilməsi;

22 noyabr - Ədliyyə işçilərinin peşə bayramı ərəfəsində bu sahədə təbiiq olunan yeni rəqəmsal innovasiyaların ictimai təqdimatı keçirilib. Ədliyyə nazirinin müavini Eldar Nuriyev "Rəqəmsal Ədliyyə Yenilikləri" adlı tədbirdə bildirib ki, ölkəmizdə rəqəmsal ədliyyənin inkişaf etdirilməsi, əhaliyə elektron xidmətlərin göstərilməsi vacib haldır və bu sahə inkişaf etdirilməlidir.

Onun sözlərinə görə, ölkə rəhbərliyi bu məsələni diqqətdə saxlayır: "Bu sahənin genişləndirilməsi üçün ədliyyəti qurumlara tapşırıqlar verilib. Bütün dövlət orqanlarında olduğu kimi, Ədliyyə Nazirliyində də bu sahədə işlər aparılır". Ədliyyə Nazirliyinin İnformasiya-kommunikasiya texnologiyaları idarəsinin rəisi Ağakərim Səmədzadə nazirliyin yeni təcili elektron zəng xidməti - "ən tez" xidmət konsepsiyası hazırladığını diqqətə çatdırıb. Onun sözlərinə görə, bu konsepsiya təkcə müxtəlif ədliyyə orqanlarına müraciət etmək imkanı deyil, eləcə də hazır sənədlərin yerində verilməsi prinsipinə əsaslanır. Xidmətlərin olduqca sürətləndirilməsi rejimdə göstərilməsini şərtləndirir: "Ən tez" xidməti Ədliyyə Nazirliyinə təcili elektron zəng deməkdir. Müraciət edən şəxsdən hər hansı sənəd, yaxud elektron imza tələb edilməyəcək. O, sadəcə, operatora bir video zəng etməklə xidmətlərdən məsafədən yararlanacaq". İdarə rəisi qeyd edib ki, həmin sürətə nail olmaq üçün respublikada fəaliyyət göstərən bütün yerli ədliyyə orqan-

ları həmin xidmət şəbəkəsinə cəlb olunacaq. Vətəndaşın müraciəti zamanı həmin vaxt işi nisbətən az olan qurum onun icrasını təmin edəcək. Bundan başqa, "Mobil Əhali" tətbiqi vasitəsilə ölkə əhalisi və xaricdə yaşayan vətəndaşlar növbə gözləmədən doğum və ölümü elektron qeydə ala biləcəklər. Qurumun Vətəndaşlıq vəziyyəti aktlarının reyestrı xidmətinin rəisi Reyhanə Kərimova deyib ki, fiziki şəxslər dövlət qurumuna hər hansı sənəd təqdim etmədən müvafiq sənədləri əldə edəcəklər: "Proses "QR kod" vasitəsilə həyata keçiriləcək. Vətəndaşlar övladlarına istədiyi adı da elektron qaydada qoya biləcəklər. Ailə tərkibi, subaylıqla bağlı arayışların elektron qaydada verilməsi də bu proqramda nəzərdə tutulub. Bu, "Mobil notariat" altı tətbiqidir. "Mobil notariat"ın artıq 400 mindən çox istifadəçisi var". Ədliyyə Nazirliyinin Qeydiyyat və notariat baş idarəsinin qrup rəhbəri Leyla Bərxudarzadə

olaraq data yönümlü xidmətə keçib. Ekspert bildirib ki, Ədliyyə Nazirliyi peşə payramı ərəfəsində daha bir neçə ictimai və sosial əhəmiyyət kəsb edən rəqəmsal həllərini təqdim etdi: "Təsəvvür edin ki, siz xaricdə yaşayırsız və ya işləyirsiniz. Əgər doğum və ya ölümə bağlı, ailə vəziyyəti və ailə tərkibi ilə bağlı arayış əldə etmək lazımdırsa, əziyyət çəkiş ölkəyə gəlməyə ehtiyac yoxdur. Ölkədəsinizsə, müvafiq qurumlara gəlməyə ehtiyac yoxdur. Nazirliyin yeni istifadəyə verdiyi "Mobil əhali" tətbiqi ilə bu arayışları harada olmağınızdan asılı olmayaraq elektron formada əldə edə biləcəksiniz. Dövlət və özəl sektor, vətəndaşın mobil telefonla əldə etdiyi bu tip mə-

"Ən tez" xidmət konsepsiyası innovativ bir yanaşmadır

Müşahidələr göstərir ki, Ədliyyə Nazirliyində rəqəmsal transformasiya prosesləri yetərincə sürətli aparılır

isə bildirib ki, yeni infrastrukturların yaradılmasını, habelə əlavə işçi qüvvəsinin cəlb edilməsini istisna edən bu konsepsiya izafi xərclərin qarşısını almaqla yanaşı, müxtəlif ədliyyə xidmətlərindən eyni zamanda, yararlanmasını təmin edəcək.

"Multimedia" İnformasiya Sistemləri Texnologiyaları Mərkəzinin direktoru Osman Gündüz bildirib ki, Ədliyyə Nazirliyinin doğumu, ölümü və istənilən yaşayış vəziyyətini "mobiləşdirməsi" göstərir ki, nazirlik tam

lumatları, məsələn, telefondakı "doğum haqqında Şəhadətnaməni" rəqəmsal sənəd olaraq qəbul edəcək. Nazirliyin digər bir mühüm yeniliyi isə hansısa müqavilənin etibarnamə yolu ilə deyil, artıq birbaşa, tərəflərin harada olmasından asılı olmayaraq, özləri tərəfindən bağlamaq imkanının yaradılmasıdır. Anlaşılır, nazirlik hələlik ilkin mərhələ üçün iki tərəfin iştirakını nəzərdə tutan kirayə müqavilələrinin uzaqdan, elektron formada bağlanması xidmətini təklif edir. Tərəflərin identifikasiyası video qeydiy-

yat və üz tanıma əsasında reallaşır və bütün zəruri sənədlər real vaxtda sistemdən əldə olunur".

O.Gündüzə görə, güman etmək olar ki, artıq ən qısa zamanda nazirlik etibarnamə və ya arayış məsələsinə də son qoyacaq. Tərəflərə təmas olmadan, hansısa görüş, notarius, arayışlar olmadan, uzaqdan, tam data yönümlü xidmət təqdim edəcək: "Ədliyyə Nazirliyinin bu gün təqdim edilən "Ən tez" xidmət konsepsiyası da innovativ bir yanaşmadır. Hazır sənədlərin yerində verilməsi prinsipinə əsaslanır.

Ümumiyyətlə, müşahidələr göstərir ki, Ədliyyə Nazirliyində rəqəmsal transformasiya prosesləri yetərincə sürətli aparılır. Hazırda nazirliyin 400 min istifadəçisi olan "Mobil notariat" tətbiqi ən populyar və faydalı rəqəmsal hökumət həllidir. Ədliyyə Nazirliyi rəhbərliyinin, qurumun İKT komandasının və qurumla dövlət-özəl tərəfdaşlıqla işləyən IT şirkətlərin səyləri olduqca tədqiqəlayiqdir. Nazirliyin rəhbərliyini, bütün əməkdaşlarını, xüsusilə də rəqəmsal komandanı peşə bayramı münasibətilə təbrik edirik".

İsmayıl Qocayev

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyə dəstəyi ilə çap olunub

bundan sonra Qazaxıstandakı siyasi proseslər qaldığı yerdən davam edəcək: "Tokayevin yenidən seçilməsi məlum hal idi. Çünki onun rəqiblərinin elə də böyük nüfuza sahib olmadıqları görsənirdi. Digər tərəfdən Tokayevin qalibiyyəti, ötən aylarda Qazaxıstanın siyasi səhnəsində gedən proseslərin davam etdiriləcəyini göstərir. Gələn il Qazaxıstanda parlament seçkiləri gözlənilir.

Bu seçkilərdən sonra isə siyasi

Tokayevin seçilməsi gözlənilən idi

Onun qalibiyyəti islahatların legitimliyini artıracaq

Qazaxıstanın Mərkəzi Seçki Komissiyası (MSK) ölkədə keçirilən növbədənkənar prezident seçkilərinin yekun nəticəsini açıqlayıb.

"Kasım-Jomart Tokayev səslərin 81,31 faizini toplayaraq yenidən ölkənin prezidenti seçilib. Qazaxıstan MSK-nın rəhbəri Nurlan Abdirov qeyd edib ki, beləliklə, ilkin nəticələr təsdiq olunub. Məlumatla görə, Tokayevin andıçmə mərasimi noyabrın 26-sı baş tutacaq.

Qeyd edək ki, Tokayev 2019-cu ildə keçirilən seçkilərdə səslərin 70,96 faizini toplayıb. Tokayevin seçkilərdə qalib gəlməsinin təəccüblü olmadığını deyən politoloq İlqar Vəlizadə "Şərq"ə vurğulayıb ki,

sistemin yeni strukturu müəyyənleşəcək. Belə ki, parlament daha böyük səlahiyyətlərə malik olacaq. Prezident isə öz səlahiyyətlərinin bir hissəsini qanunverici orqana verəcək.

Burada səlahiyyətlərin bölüşdürülməsi daha qabarıq şəkildə olacaq. Digər tərəfdən isə ictimai proseslər daha da dinamikləşəcək. Çox güman ki, yeni partiyalar meydana çıxacaq. Yeni Tokayevin qalib gəlməsi ötən aylarda baş verən islahatların legitimliyini artıracaq və gələcəkdə yeni islahatlar daha da düzgün əsaslarla gedəcək".

Nihat Müzəffər

Evini satanlar, kredit götürənlər var

Lotoreya oyunu sosial faciədir, ləğv edilməlidir

"Lotoreya köşklərinin sayı gündüzdən artır. Şəhərin mərkəzində, hər yerdə lotoreya məntəqələrinə rast gəlmək mümkündür".

Bunu "Şərq"ə açıqlamasında Sağlam Cəmiyyət Hərəkatının rəhbəri, sosioloq Elçin Bayramlı ölkədə lotoreya köşklərinin sayının artmasına münasibət bildirərək deyib.

O qeyd edib ki, əhalinin əksəriyyəti əlinə düşən 5-10 qəpiyi ümidlə lotoreyaya verir: "Səbəblərdən biri sosial-iqtisadi vəziyyətin ağırlığıdır. İnsanlar iş tapa, normal gəlir əldə edə bilmir. Yoxsulluqdan qurtulmaq üçün çıxış yolunu lotoreyada görürlər. Digər səbəb isə psixolojiədir. Əhalinin bir qismi asan yolla pul qazanmağa həvəs göstərir. Onların normal gəliri olsa belə rahat və asan vasitələrlə qazanc götürmək istəyirlər. Hər iki qrup da məqsədinə çatıb bilmir.

Kifayət qədər insan var ki, az məbləğ qazansın. Sonra isə iki-üç dəfə çox udub. Evini satanlar, kredit götürənlər də var. Bu, sözün əsl mənasında sosial faciədir. Lotoreyalar ləğv edilməlidir".

Sosioloqun fikrincə, 2000-ci illərdə lotoreya ilə özəl şirkətlər məşğul olurdu: "İn-

di isə vətəndaşla faktiki olaraq qumar oynanılır. Ən yaxşı halda yığılan məbləğin 50 faizi uduş fonduna gedir, qalanı isə mənimşənilir. Necə deyirlər, "mədəniləşmiş" qumar növüdür. "Topaz" da Azərbaycan xalqına zərər vuran qumardır. İnternetdə də qumar oyunları mövcuddur.

Hər növ qumar oyunu qəti şəkildə qadağan edilməlidir. Biabırılıq ortadan qalxmalıdır. Bizim cəmiyyət üçün çox təhlükəli və faciəvi haldır, yığışdırılmalıdır. Cinayət məəcəlləsində cəza təbiiq edilməlidir. Əks halda sosial vəziyyət daha da ağırlaşacaq".

Aygün Tahir

YAP ümumxalq partiyasına çevrildi

Bu təşkilatda cəmiyyətin bütün təbəqələri birləşib

1988-ci ildən başlanan xalq hərəkatı indiyə qədər yadımdadır. Bu xalq hərəkatının gedişində özünü bürüzə vermiş və 1990-cı ilin əvvəllərində bir sıra təşkilatlar yarandı. Lakin yaradılan partiyalar ölkəni düşdüğü ağır, iqtisadi, siyasi, mədəni böhrandan nəinki qurtara bilmədi, əksinə, hakimiyyətdə olan və bir-birini əvəz edən siyasi qüvvələr respublikadakı vəziyyəti daha da ağırlaşdıraraq təhlükəli böhran vəziyyətinə çatdırdılar.

Ölkəni bürümüş siyasi, iqtisadi böhran ziyanlıları, tanınmış insanları rahat edirdi. Bu zaman Azərbaycanın taleyini düşünən insanlar ölkəni böhrandan çıxara biləcək yeni bir partiya yaratmaq təşəbbüsü ilə çıxış etdilər və bu məqsədlə xalqın sinəsinə lideri və müdrik oğlu Heydər Əliyevin şəxsiyyəti ətrafında birləşdilər. Mehiz belə bir vaxtda 91 nəfər Azərbaycan ziyalısının imzası ilə Naxçıvana, Heydər Əliyevə müraciət göndərildi. Azərbaycanın ən yeni tarixinə "91-lər" in müraciəti kimi daxil olmuş həmin sənəd əslində bütün xalqın arzu və istəklərinin ifadəsi idi. Azərbaycanın görkəmli ziyalıları, tanınmış insanları və nüfuzlu şəxsiyyətlərinin imzaladığı bu müraciətdə Heydər Əliyevdən yeni yaradılacaq siyasi partiyağa rəhbərlik etmək xahiş olunurdu.

Heydər Əliyev xalqın müraciətini qəbul etsə də, onun Bakıya gəlməsinə ozamankı hakimiyyətin maneələr yaratması ucbatından partiyayı yaratmaq istəyən insanları bir hissəsi - 550 nəfərdən ibarət təşəbbüs qrupu Naxçıvana gedərək partiyanın təsis konfransını orada keçirməyə nail oldular.

Azərbaycanın bütün regionlarından seçilmiş nümayəndələrin təmsil olunduğu konfrans 1992-ci il noyabrın 21-də Heydər Əliyevin sədrliyi ilə keçirildi. Təsis konfransı Yeni Azərbaycan Partiyasının yaradılması haqqında qərar, partiyanın Proqram və Nizamnaməsini qəbul etdi. Konfransda Heydər Əliyev yekdilliklə partiyanın sədri seçildi. Beləliklə, müstəqil Azərbaycan tarixində öz üzərinə böyük tarixi missiya götürən və xalqımızın həyatında mühüm hadisəyə çevrilən Yeni Azərbaycan Partiyası yarandı. Bu partiya Azərbaycan tarixinin son dərcə ağır və keşməkeşli günlərində, öl-

kənin ciddi sınaqlara məruz qaldığı bir dövrdə yarandı.

Yeni Azərbaycan Partiyası Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası və qanunvericiliyi çərçivəsində, özünün Nizamnaməsi və Proqram əsasında fəaliyyət göstərən, öz sıralarında Azərbaycanda hüquqi dövlət, vətəndaş cəmiyyəti qurmaq ideyalarını qəbul edən vətəndaşları birləşdirən sağ mərkəzyönümlü siyasi partiyadır.

YAP-in proqramında irəli sürülmüş əsas vəzifələr dövlət müstəqilliyinin möhkəmləndirilməsi, demokratik, hüquqi dünyəvi dövlətin qurulması, vətəndaşların dinc və firavan həyatının təmin edilməsidir.

YAP 1992-ci ilin dekabr ayının 18-də Ədliyyə Nazirliyinin qeydiyyatı alınıb və Azərbaycanın bütün rayonlarında qısa müddətdə rayon təşkilatları və özəkləri yaradılıb. YAP-in təsis konfransında qəbul etdiyi Proqram və Nizamnaməsi 1999-cu il dekabr ayının 20-21-də keçirilən birinci qurultayında geniş şəkildə müzakirə olunaraq müəyyən əlavə və dəyişikliklər edilməklə təsdiq olunub.

Heydər Əliyev xalqımızın ən çətin anlarında özünü xilaskar kimi irəli verməsinin dəfələrlə şahidi olmuşuq. Cənab Prezidentimiz İlham Əliyev də bu faktı öz nitqində diqqətə çatdırıb: "1990-cı illərin əvvəllərində - xalqımız üçün ən ağır dövrdə yenə də Heydər Əliyev öz liderlik keyfiyyətlərini göstərərək və qanlı 20 Yanvar hadisələrini Moskva şəhərində pisləyib. Mən o günü yaxşı xatırlayıram. Mən fəxr edirəm ki, o gün atamla birlikdə idim və Heydər Əliyevin o qətiyyətli çıxışı, Vətəniyə, xalqına olan bağlılığı bütün Azərbaycan xalqına bir daha göstərdi ki, o, xalqa bağlı olan böyük bir liderdir".

Ulu öndər H.Əliyevdən sonra parti-

yanın sədri İlham Əliyev oldu. Möhtərəm Prezidentimiz İlham Əliyevin Yeni Azərbaycan Partiyasının 2005-ci ilin mart ayının 26-da keçirilən III qurultayında YAP-ın sədri seçilməsindən sonra bu təşkilat uğurlar partiyasına çevrilib. Cənab Prezident İlham Əliyevin apardığı dövlət siyasətinin gənclərimizə düzgün şəkildə təbliğ etməyi, partiyanın tövsiyə və tapşırıqlarını həyata keçirməyi özünə vəzifə olaraq seçən Yeni Azərbaycan Partiyası Gənclər Birliyi, istər kəmiyyət, istərsə də keyfiyyət baxımından qürurla qeyd ediləcək nailiyyətlərə imza atmaqla regionun və ölkənin ən güclü gənclər təşkilatı olaraq bir daha öz fəaliyyətini təsdiqləyib.

Prezident İlham Əliyev son 25 il ərzində partiyanın uğurla inkişaf etdiyini və bütün seçkilərdə - həm parlament, həm prezident seçkilərində böyük səs çoxluğu ilə qalib gəldiyini YAP-ın təntənəli yubiley mərasimindəki nitqində də diqqətə çatdırıb. "Bu gün Azərbaycanda bizim partiyaımıza rəqib ola biləcək hər hansı bir siyasi qüvvə mövcud deyil. Yeni Azərbaycan Partiyası, sözün əsl mənasında, ümumxalq partiyasına çevrilib. Cəmiyyətimizin bütün təbəqələri partiyaımızda birləşib. Buna baxmayaraq, biz həmişə qabağa baxmalıyıq və əldə edilmiş uğurlarla kifayətlənməməliyik. Uğurlarımızın səbəblərindən biri də məhz ondan ibarətdir ki, əldə edilmiş uğurlar bizə əlavə stimül verir. Çatışmayan cəhətləri aradan qaldırmaq, sosial ədaləti daha da böyük dərəcədə bərqərar etmək üçün biz bundan sonra da fəal çalışmalıyıq".

Hazırda YAP-ın ölkəmizin tarixində mühüm rolu var. Noyabrın 21-də Yeni Azərbaycan Partiyasının 30 illiyi qeyd olundu. Tarixi zəfərimiz harada yaşamasından asılı olmayaraq hər bir azərbaycanlıyı qürurlandırır və hazırda işğaldan azad edilmiş torpaqlarımızda geniş miqyas alan bərpa-quruculuq işlərində fəal iştirak etməyə çağırış edir. Beləliklə, müstəqillik dövrünün tarixi, yaşadığımız hər bir gün Ulu Öndərin söylədiyi müdrik bir kəlamı - "Zaman hər şeyi öz yerinə qoyur" ifadəsinə bir daha təsdiq edir.

Təranə Mustafayeva,

Bakı şəhəri, Humanitar fənlər təmayüllü məktəb-liseyin ibtidai sinif müəllimi

Çin qızı fenomen oldu

Onun saçının uzunluğu 2,7 metrdir

Çinin güneyindəki Guangxi Zhuang muxtar vilayətində etnik qrupa məxsus qadın bu günlərdə internetdə ən çox izlənilən və bəyənənə sayı toplayıb.

"Şərq" "NTV.com.tr"-yə istinadən bildirir ki, qadının saçının uzunluğu görənləri heyran edir. Qadın muxtar vilayətin Guilin şəhərində yaşayır və Yao etnik qrupuna məxsusdur. Bu etnik qrupa məxsus qadınlar tarixən uzun və sağlam saçlarıyla məşhur olub. Bu günlərdə fotosu sosial şəbəkələrdə yayılan qadın saçının uzunluğuyla əcdadlarını geridə qoyub. Onun saçının uzunluğu 2,7 metrdir. Etnosa mənsub qadınların saçlarının uzunluğu orta hesabla 1 metr 40 santimetr təşkil edir. Fotosu yayılmış qadının saçları isə 2 metr 70 santimetr uzunluğundadır. Etnos qadınlarının saçlarının belə uzun və sağlam olması yuyucu vasitəyə bağlıdır. Bu etnosun qadınları qaynadılmış düyünün suyunu bir müddət saxlayıb qıcqırdır, sonra bu suyla saçlarını yuyurlar. 2004-cü ildə çinli qadın Xie Qiuping 5 metr 627 santimetr uzunluğunda saçlarına görə "Dünyanın ən uzun saçlı qadını" adını alıb.

Mələhət

Alimlərdən şok araşdırma

Dünya kişi sonsuzluğu epidemiyası ilə üzləşəcək

Yerusalem İvrit Universitetinin alimlərinin araşdırması göstərib ki, bəşəriyyət kişi sonsuzluğu epidemiyası ilə üzləşəcək.

Bakupost.az xəbər verir ki,

alimlər müəyyən ediblər ki, 40 yaşdan yuxarı kişilərdə sperma konsentrasiyası iki dəfə azalır.

Təcrübədə 56 ölkədən 153 kişi iştirak edib. Məlum olub ki, orta konsentrasiya 1973-2018-ci illər arasında ml başına 101,2 milyondan 49 milyona düşüb.

Alimlər 1972-ci ildən bu yana aparılan digər araşdırmaları və statistikaları da təhlil ediblər. Üzə çıxıb ki, sperma konsentrasiyası ildə 1,16% azalır. Lakin onlar yalnız 2000-ci ildən toplanmış məlumatlara baxdıqda, azalma ildə 2,64% təşkil edib. Bu, kişilərin sperma sayında son vaxtlar daha sürətli azalma olduğunu göstərir.

"Mən həmişə səniniyəyem"

Ebru Gündəş Armağan Çağlayandan paylaşım etdi

Armağan Çağlayan sosial şəbəkədə sevenlərinə üzücü xəbər verib. 56 yaşlı prodüser ağciyər xərçəngi olduğunu açıqlayıb. Ona indi "tez sağal" mesajları yağır. Bir müddət

"Popstar" yarışmasında münisflər heyətində olduğu Ebru Gündəş də dostuna dəstək mesajı paylaşdı.

Bir dövrə damğasını vuran "Popstar" yarışmasında münisflər kürsüsündə birlikdə əyləşən Armağan Çağlayana Ebru Gündəş də dəstək mesajı yazıb. 1999-cu ildə "Dön Ne Olur" albomunun promosu zamanı kameralar qarşısında bəyən qanaması keçirərək ölümündən qayıdan müğənni məşhur prodüserlə çəkdiyi şəkli "İnstagram"-da yayımlayıb.

23 il əvvəl xəstəxanada müalicə olunduqdan sonra uzun müddət dincələrək pərəstişkarlarından uzaq qalan Ebru Gündəş "İnstagram" hesabında bu sətirləri yerləşdirib: "Canım Armağan, yaxşı üreklə dostum. Sənin öhdəsindən gələ bilməyəcəyini bir şey olduğuna inanıram. İllərdir beynində üç klipə ikinci hayatını yaşayan mərdən qat-qat güclü və inadkar olduğunu da bilirəm. Ona görə də bu prosesin sonunda qalib siz olacağınıza gübhəm yoxdur. Mən həmişə səniniyəyem, dualarım səniniyəyem".

Turan

"O çətin dövr keçdi, yaxşıyam"

Özdemir sağlamlığına qovuşub

2012-ci ildə modellikdən ayrılaraq aktyorluq karyerasına başlayan Bestemsu Özdemir ötən axşam Maslakdakı özəl xəstəxanadan çıxarkən obyektivlərə əks olunub. Ötən il böyrək xəstəliyindən eyni xəstəxanada 11 gün müalicə olunan və xəstəxananın başçısında əlil arabaşında görüntülənən 30 yaşlı aktrisa səhəti ilə bağlı məlumat verib.

Böyrək xəstəliyindən müalicə aldığı qeyd edən Özdemir, "Beş gündür xəstəxanadayam. Böyrəyim xəstə idi, indi yaxşıyam. 3 gün də xəstəxanada qalacağam", - deyə bildirmişdi. Bestemsu Özdemir ötən gün də eyni xəstəxanada olub. Mətbuat mənsuqları ona yenə sual ünvanlayıblar. "Görəsən, yenə xəstəliyinizmi var" sualına Özdemir, "Yox, Allah eləməsin. O çətin dövr keçdi, yaxşıyam. Xəstəliyimdən əsər-əlamət yoxdur. Xalam pisdirdi. Ona baş çəkməyə gəlmişəm. Ailəcə buradayıq. Xalam burada qalacaq", - deyə bildirib.

Turan

Cütlük rekorda imza atıb

Yeni doğuldular, amma 30 yaşındadırlar

ABŞ-da yaşayan cütlük 30 il əvvəl dondurulmuş embrionlardan əkilmiş uşaq sahibi olmaqla yeni rekorda imza atıblar. "Şərq" xarici mediaya istinadən xəbər verir ki, övladlarının çox sağlam olduğunu ifadə edən Filip və Rachel Ridgeway, "Bunlar ən kiçik uşaqlarımız olsalar da, əslində ən böyük uşaqlarımızdır" deyiblər.

ABŞ Milli Embriyon Donorluq Mərkəzinin məlumatına görə, Filip və Rachel Ridgewayın körpələri ən uzun dondurulmuş embrionlar olub və nəticədə oktyabrın 31-də diri doğulub. Embriyonlar 22 aprel 1992-ci ildə, Corc Buş prezident olanda dondurulmuşdu.

Sözügedən embrionlar adı açıqlanmayan donor cütlüyündən alınıb.

Bununla belə, Oreqon ştatında yaşayan Philip və Rachel Ridgewayın artıq dörd övladı var, lakin onlar donor embrionlardan istifadə edərək daha çox uşaq dünyaya gətirmək qərarına gəldiklərini bildiriblər.

Ridceyev əlavə edib ki, Timoti adını verdikləri oğlan körpəsi 3 kiloqram, Lidiya adını qoyduqları qız uşağı isə 2 kiloqram 300 qram doğulub.

Embriyonlar Corc Buş prezident olanda dondurulmuşdu

Rachel Ridgeway, "Onlar böyük körpələr idi. Bu, həqiqətən, Allahın bir nemətidir. Allah bizə hər addımda dəstək oldu" deyib. Cütlük əvvəlki övladlarının dondurulmuş embrionlardan istifadə edərək dünyaya gəlmədiyini bildirib.

Turan

Kərə yağı qızartmada çox istifadə edilməməlidir

Bu, keçmişdən günümüzdə gələn yanlış nüsxədir

Onkoloqlar insanları düzgün yağlardan düzgün istifadə etməyə çağırırlar.

Bakupost.az xəbər verir ki, onkoloq Anton İlyina yağda qızartma yeməkləri yeməməyi tövsiyə edir. Onkoloqun sözlərinə görə, bir çox yağları dağ edib, onda yemək bişirmək, ot, kartof qızartmaq orda kanserojen maddənin yaranması və xərçəngə səbəb olur: "Bir qəder təhlükəsiz yağ rafinə olunmuş günəbaxan yağıdır. Çünki o ancaq 200 dərəcədən yuxarı qızdıqda tüstülənir və transyağa çevrilir. Bu dərəcədə də heç kim hazırlamadığı üçün bu yağda qızartmalar etmək olar.

Əti, toyuğu, tərəvəzləri manqal, aeroqril, buxar, soba, peçdə yağsız bişirə bilərsiniz.

Bitki yağları soyuq halda faydalı olsa da, tavada qızdırıldıqda zərərli zəhərə çevrilir. Bu yağ qıracıyər parçalayıb paylaya bilmir. Ona görə o, bədəndə, damarlarda yığılaraq, ürək-damar, şəkər, hormonal pozuntu və nəticədə onkoloji xəstəliklərə səbəb olur. Özlünüzü qorumaq üçün vaxtında yağ məsələsinə diqqət yetirin".

Professor Adil Qeybullay "Şərq"-ə açıqlamasında Anton İlyininin açıqlamasını təsdiqləyib. Yağları yüksək temperaturda isidəndə faydasının itmasına toxunan professor hesab edir ki, yağ bir dəfə istifadə olunubsa, uzun müddət qaynadılıbsa, tərkibində natamam yandırılmış maddələr əmələ gəlir: "Bu oksidləşdirici maddələr də kanserojen təhlükə daşıyır və tədricən xərçəngə gətirib çıxarır. Ona görə "fast-food"lar mədə-bağırsaq pozuntularına, çox piylənməyə, onkoloji xəstəliklərə, şəkər xəstəliyinə səbəb olur. Yağın təkrar istifadəsi düzgün deyil. Qızartma yeməklər hazırlanan zaman yağ yandırmaq qəti olmaz. Kərə yağı əslində qızartmada çox istifadə edilməməlidir. Təbii halda yeyilməsi daha faydalıdır. Çünki qızardılan zaman tərkibindəki vitaminlər ölür. İnsanların çoxu yağları özləri qazda əridirlər və duru kərə yağı əldə edirlər. Bu, keçmişdən günümüzdə gələn yanlış nüsxədir. Kərə yağı otaq temperaturunda özü əriməlidir ki, tərkibindəki vitaminlər ölmasin. Müddətli, kərə yağından istifadə etmək ən düzgün həyat tərzidir sayılır. Amma yeyib yatmaqda şərtilə. Maddələr mübadiləsinin düzgün inkişafı üçün fiziki aktivlik lazımdır. Faydalılıq baxımından kərə yağı daha üstün hesab olunur. Kütləvi idmana meyillənmək və sağlam həyat fəlsəfəsi qurmaq birinci amildir".

Bitki yağlarına gəldikdə isə A.Qeybullay deyib ki, duru yağları yüksək temperaturda isidəndə faydası itir. "Fast-food" restoranlarında kartof frilərini hazırlamaq üçün yağ saatlarla qaynadırlar və bir yağdan dəfələrlə istifadə edirlər. "Fast-food"la qidalanan isə əsasən uşaq və gənclərdir. Onları bu qidalardan çəkirmək lazımdır: "Bu gün istifadə olunan bitki yağlarının əksəriyyəti genetik modifikasiya olunub ki, satış üçün çatdırılsın. Onların nə dərəcədə orqanik olması, digər keyfiyyət xüsusiyyətlərinin də yüksək olması sual altındadır. Ona görə təmiz kərə yağından istifadə etmək ən düzgün həyat tərzidir sayılır. Amma yeyib yatmaqda şərtilə. Maddələr mübadiləsinin düzgün inkişafı üçün fiziki aktivlik lazımdır. Faydalılıq baxımından kərə yağı daha üstün hesab olunur. Kütləvi idmana meyillənmək və sağlam həyat fəlsəfəsi qurmaq birinci amildir".

Bitki yağlarına gəldikdə isə A.Qeybullay deyib ki, duru yağları yüksək temperaturda isidəndə faydası itir. "Fast-food" restoranlarında kartof frilərini hazırlamaq üçün yağ saatlarla qaynadırlar və bir yağdan dəfələrlə istifadə edirlər. "Fast-food"la qidalanan isə əsasən uşaq və gənclərdir. Onları bu qidalardan çəkirmək lazımdır: "Bu gün istifadə olunan bitki yağlarının əksəriyyəti genetik modifikasiya olunub ki, satış üçün çatdırılsın. Onların nə dərəcədə orqanik olması, digər keyfiyyət xüsusiyyətlərinin də yüksək olması sual altındadır. Ona görə təmiz kərə yağından istifadə etmək ən düzgün həyat tərzidir sayılır. Amma yeyib yatmaqda şərtilə. Maddələr mübadiləsinin düzgün inkişafı üçün fiziki aktivlik lazımdır. Faydalılıq baxımından kərə yağı daha üstün hesab olunur. Kütləvi idmana meyillənmək və sağlam həyat fəlsəfəsi qurmaq birinci amildir".

Şəymən Bayramova

Dünyada ilk dəfə narkotik asılılığına qarşı vaksin hazırlanıb

Psixoloq Nərminə İbrahimova: "Narkotik asılılığına qarşı əvvəlcə psixoloji, sonra tibbi mübarizə aparmaq lazımdır"

ABŞ-ın Hyuston və Yeni Orlean universitetlərinin elmi-tədqiqat mərkəzlərinin alimləri dünyada ilk dəfə olaraq narkotik asılılığına qarşı vaksin hazırlayıblar.

Bu barədə "Pharmaceuticals" nəşri məlumat yayıb. Alimlər vaksin siçovullar üzərində sınaqdan keçiriblər. Nəticədə aydın olub ki, vaksin fentanil adlı narkotik maddənin siçovulun beyninə daxil olmasını əngəlləyir və asılılığın inkişafına mane olur.

Söhbət xaşxaşdan ağrıkəsici kimi alınan opioid preparatından gedir. Bu preparatla bağlı dozə həddinin aşınması və ölüm halları artıb. Ekspertlərin fikrincə, narkotik maddələrdən asılılıq müalicə olunan olsa da 80 faiz adamlar bunun residiv halından əzab çəkirlər.

Tədqiqat zamanı alimlər siçovullara 3 həftə intervalla 3 dozada vaksin vurublar. Gəmiricilərin digər qrupuna isə terapevtik addım kimi nəzərdə tutulan, heç bir müalicəvi effekti olmayan placebo həblərini veriblər. Vaksin verilməmiş siçovullarda zaman keçdikcə fentanil əleyhinə antilini səviyyəsi yüksəlməyə başlayıb.

Altı həftədən sonra alimlər təsdiq ediblər ki, vaksin fentanilin ağrıkəsici effektini bloklayıb. Yanıma göstərib ki, vaksin siçovulun baş beynindəki fentanilin səviyyəsini aşağı salıb. Tədqiqatçılar siçovulların immun sisteminə hər hansı əlverişsiz yan təsir müşahidə etməyiblər.

"Bizim vaksin narkotik maddə olan fentanilə qarşı antitel yaratmaq imkanına malikdir. Onun beyninə keçməsinin qarşısını alıb, böyrəklər vasitəsilə xaric olunmasına imkan

verir"- deyə Hyuston Universitetinin dosenti Kolin Heyl bildirib.

Güclü ağrıkəsici sayılan fentanilin sintetik opioidu morfinin 100 dəfə güclü heab olunur. ABŞ-da hər gün fentanilin dozə həddinin keçməsi nəticəsində 150 nəfər ölür. Hazırda tədqiqatçılar bu vaksin insanları üzərində sınaqda hazırlayırlar. Vaksin yalnız narkotik asılılığını aradan qaldırır, ondan tam qurtulmağa kömək etmir.

Qeyd edək ki, narkotik asılılığına qarşı hazırlanan vaksin ne dərəcə effektiv olacağı ilə bağlı fikirlər birmənalı deyil.

Psixoloq Nərminə İbrahimovanın fikrincə, narkotik maddələrin qəbul edilməsi insanlarda sadəcə fiziki cəhətdən asılılıq yaratmır, eyni zamanda psixoloji, aludəçilik olur. Narkotik maddə asılılığına qarşı əvvəlcə psixoloji sonra isə tibbi mübarizə aparmaq lazımdır.

Psixoloqun sözlərinə görə, narkotikə qurşanan insanda artıq narkotik asılılığı olmasın, narkotik maddələrin qəbul edilməsi insanlarda sadəcə fiziki cəhətdən asılılıq yaratmır, eyni zamanda psixoloji, aludəçilik olur. Narkotik maddə asılılığına qarşı əvvəlcə psixoloji sonra isə tibbi mübarizə aparmaq lazımdır.

(Davamı səh: 7-də)

Şəymən Bayramova

Adil Qeybullay: "Yağın təkrar istifadəsi kanserojen təhlükə daşıyır və tədricən xərçəngə gətirib çıxarır"